

Startnotitie Inrichtingsplan Reitdiepdal

Weusthuis bv
Procesregie & Advies

STARTNOTITIE INRICHTINGSPLAN REITDIEPDAL

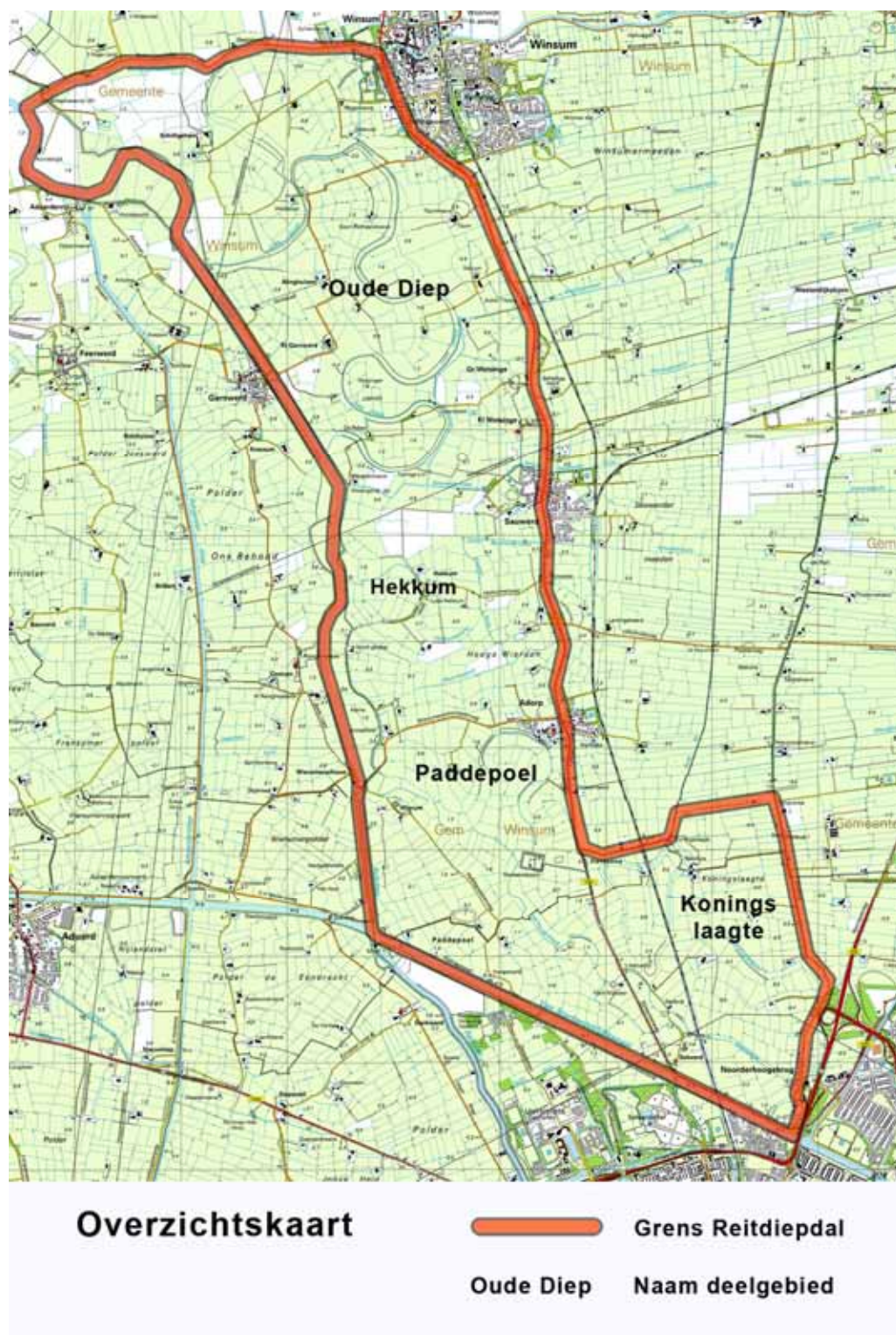
Status:	Versie 28 mei 2008, ter vaststelling door gebiedspartners
Opdrachtgever:	Provincie Groningen
Projectnummer:	07 66
Auteurs:	ir. S.A. Kroes, Drs. C.E.M. Weusthuis
Groningen,	28 mei 2008

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	5
2.	INVENTARISATIE	9
2.1.	KENSCHETS GEBIED	9
2.2.	BELEID	13
2.2.1.	Landelijk beleid	13
2.2.2.	Provinciaal beleid	14
2.2.3.	Gemeentelijk beleid	17
2.3.	AMBITIES PARTIJEN	17
3.	PLAN VAN AANPAK	23
3.1.	OPDRACHTFORMULERING	23
3.2.	PROJECTFASERING	25
3.2.1.	Initiatieffase	26
3.2.2.	Planfase	26
3.2.3.	Uitvoeringfase	27
3.2.4.	Beheerfase	28
3.3.	ORGANISATIE	28
3.4.	COMMUNICATIE	30
3.5.	PLANNING	30
3.6.	FINANCIERING	31
	LITERATUUR	33

Bijlagen

1. Realisatie strategiekaart EHS, uitsnede Reitdiepdal (Provincie Groningen, 1996)
2. Kaart met eigendomsituatie EHS Reitdiepdal per 1 juni 2007 (Provincie Groningen)
3. Themakaart Cultuurhistorie Reitdiepdal/Koningslaagte (Provincie Groningen)
4. Themakaart Kanorecreatie Reitdiepdal/Koningslaagte (Provincie Groningen)
5. Themakaart Wegen en paden Reitdiepdal/Koningslaagte (Provincie Groningen)
6. Voorstel GS-besluiten t.a.v. instellen Gebiedscommissie Reitdiepdal

Figuur 1. Overzichtkaart

1. INLEIDING

Voor u ligt de Startnotitie Inrichtingsplan Reitdiepdal. Deze Startnotitie vormt de aftrap voor een integraal gebiedsproces in het Reitdiepdal. Doel van het gebiedsproces is te komen tot een integraal Inrichtingsplan voor het gebied en vervolgens het gebied conform dit plan in te richten.

Het gebied dat hier centraal staat is het Reitdiepdal inclusief de Koningslaagte (zie figuur 1). Het Reitdiepdal is het gebied ten oosten van het Reitdiep. In dit gebied liggen de oude meanders van het Reitdiep. Aan de noordzijde wordt het begrensd door het Winsumerdiep, aan de oostzijde door de weg N361 (Winsum-Adorp). Het Van Starkenborgkanaal vormt de grens aan de zuidzijde. Het gebied Koningslaagte is het gebied tussen Adorp en Noorderhoogbrug. In dit gebied liggen oude meanders van de Hunze.

De meanders in het plangebied betreffen de oude stroombeddingen van De Hunze en deels de Drentse Aa. De latere gegraven afkorting van de meanders is Reitdiep genoemd.

Een groot deel van het Reitdiepgebied is kerngebied binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het heeft deze status te danken aan de gaafheid van het cultuurhistorische open weidelandschap (oudste cultuurlandschap van West-Europa) en de betekenis ervan voor weidevogels. Rijksbeleid is dat de reservaatgebieden binnen de EHS voor 2018 de bestemming natuurgebied hebben. Met de ruilverkaveling Sauwerd is momenteel ca. 500 ha van de in totaal ca. 750 ha reservaatgebied in eigendom en beheer gekomen van Het Groninger Landschap. Verder bestaat de EHS in het Reitdiepgebied uit ongeveer 670 ha beheergebied. In beheersgebieden kunnen agrarische ondernemers een beheersvergoeding krijgen voor bepaalde inspanningen, zoals bijvoorbeeld later maaien of minder bemesten.

Het zuidelijk deel van de EHS in het Reitdiepgebied (Koningslaagte/Paddepoel) staat met hoge prioriteit op de toplist verdroging in het Programma Landelijk Gebied van de provincie. Het Provinciale beleid is erop gericht dit gebied voor 2010 in te richten en daarmee de verdrogings situatie op te heffen en de EHS te realiseren.

Het gebied Paddepoel en in iets minder mate de Koningslaagte zijn al grotendeels eigendom van het Groninger Landschap.

Begin 2007 heeft Het Groninger Landschap van de Nationale Postcode Loterij (NPL) een geconditioneerde bijdrage ontvangen voor de uitvoering van het project 'Laat het Reitdiep weer kronkelen'. Belangrijk onderdeel van dit project van Het Groninger Landschap is de aanpassing van het waterbeheer in het Reitdiepgebied. De NPL stelt als voorwaarde, dat de werkzaamheden, die vanuit dit NPL budget gefinancierd worden uitgevoerd zijn voor eind 2009.

Op dit moment wordt door Het Groninger Landschap in het kader van het project 'Laat het Reitdiep weer kronkelen' gewerkt aan een inrichtingsplan voor de reservaatgebieden in het Reitdiepgebied. Doel van dit inrichtingsplan is aanpassing van het waterbeheer tbv de natuurdoelstellingen binnen de reservaten. Dit behelst waterhuishoudkundige maatregelen die de leefomstandigheden voor weidevogels in het gebied optimaliseren. Dit zijn (vernattings)maatregelen tbv het vasthouden van gebiedseigen water binnen de reservaten, hogere grondwaterstanden en wisselende waterstanden (seizoensfluctuatie).

Het overkoepelend kader is het project 'Stadsrand Bedum, Winsum, Ten Boer, Zuidhorn (BTWZ)'. Dit project geeft invulling aan de opgave noordelijke stadsrand uit de regiovisie

Foto 1. Selwerderdiep (onder Adorp)

Foto 2. Fietspad Harssensbosch

Groningen-Assen. In het kader van dit BTWZ-project is met alle gebiedspartners in het Reitdiepdal/Koningslaagte verkend hoe te komen tot een integraal plan voor de verdere ontwikkeling van het Reitdiepdal, waarbij ook gekeken is hoe dit gebied kan bijdragen aan de realisering van de ambities van de regiovisie Groningen-Assen.

Deze verkenning heeft plaatsgevonden als onderdeel van het Regioparkproject waarvoor het Reitdiepgebied als investeringsgebied is aangemerkt. Naast realisering van de EHS zoals hierboven al omschreven zal dit integrale plan zich richten op vergroting van de recreatieve mogelijkheden (passend bij en afgestemd op de natuurdoelstellingen), versterking positie landbouw, herstel landschap en cultuurhistorie en betere vormgeving van de stads- en dorpsranden (overgangen naar landelijk gebied).

Als eerste stap in de verkenning is op 7 mei 2007 een workshop georganiseerd in Aduard. Bij deze workshop was een brede vertegenwoordiging van het gebied aanwezig. De Workshop heeft geleid tot de volgende conclusies:

1. Het doel is om gezamenlijk tot een integraal inrichtingsplan voor het gebied te komen, waar de realisering van de EHS onderdeel van uit maakt
2. De provincie Groningen neemt de regierol op zich
3. Er dient een landbouwinventarisatie uitgevoerd te worden om een beter beeld te krijgen van ontwikkelingspotenties van bedrijven en de mate waarin natuurbeheer daarbij een rol kan spelen
4. Om te komen tot een integraal inrichtingsplan wordt eerst een startnotitie opgesteld die door alle partijen zal worden vastgesteld

In de periode na de Workshop is intensief overleg gevoerd met vertegenwoordigers van natuur en landbouw, de belangrijkste spelers in het gebied. Gesproken is met vertegenwoordigers van Stichting Het Groninger Landschap (SGL), LTO-Noord, de Vereniging Duurzame Landbouw Stad en Ommeland en twee agrarische ondernemers (vertegenwoordigers namens een 9 tal bedrijven) uit het Oude Diepgebied. Met deze partijen is gezocht naar een passende inhoudelijke aanpak, vertegenwoordiging, vertrouwen en commitment. Het resultaat is verwoord in de concept Startnotitie van december 2006. Deze notitie is vervolgens besproken in een tweede centrale bijeenkomst in de kerk van Klein Wetsinge op 19 december 2007. Bij deze bijeenkomst waren aanwezig de bij de eerste workshop betrokken partijen, aangevuld met een aantal vertegenwoordigers van de bewoners.

De groep van een 9 tal agrarische ondernemers uit het Oude Diepgebied hebben eind november 2007 in een brief aan de provincie Groningen laten weten dat er geen draagvlak is vanuit het noordelijke deel (Oude Diep) voor deelname aan het Inrichtingsplan Reitdiepdal. Tijdens de bijeenkomst van 19 december is besloten dat de deelnemende partijen zich neerleggen bij en respect hebben voor het standpunt van deze ondernemers. Tevens is besloten dat de opgaven voor de gebiedscommissie onveranderd blijft. Dit betekent naar verwachting dat het accent van het proces zal komen te liggen bij de overige gebieden. Ontwikkelingen in het Oude diep worden gevolgd en indien mogelijk worden ook hier kansen benut. Mochten de ondernemers tot andere inzichten komen, dan blijft het voor hen mogelijk alsnog te participeren.

Het resultaat van de Workshop, het gevoerde overleg met de diverse organisaties en de bijeenkomst van 19 december is verwoord in deze Startnotitie. Doel van deze notitie is:

- het geven van een helder vertrekpunt op inhoud en proces.
- het vastleggen van commitment van de betrokken partijen.

Het voorstel is dat deze notitie de basis vormt voor de (in te richten) Gebiedscommissie Reitdiepdal. De partijen die deel gaan nemen in de Gebiedscommissie ondertekenen vooraf deze Startnotitie.

Leeswijzer

Deze Startnotitie beschrijft in hoofdstuk 2 een kenschets van het gebied, het beleid en de ambities van de betrokken partijen. In hoofdstuk 3 worden de aanpak om te komen tot een Inrichtingsplan en vervolgens tot uitvoering beschreven. Als eerste wordt de opdracht voor de Gebiedscommissie verwoord daarna volgen projectfasering, de organisatie, de communicatie en planning en financiering.

Foto 3. Oude Diep (Oostelijk van De Raken)

2. INVENTARISATIE

2.1. Kenschets gebied

Het Reitdiepgebied is een oud cultuurlandschap. Het landschap is door de eeuwen heen gevormd. Hier lag ooit een getijdenrivier in een kwelderlandschap, met kwelders, prielen, slenken en oeverwallen. Zoet regenwater kwam van de hoge delen van Drenthe via de Hunze en de Aa in dit gebied terecht. Het zoute water kwam bij hoog water, via de Hunze vanuit de Waddenzee in het gebied. Op de hoger gelegen oeverwallen van de Hunze hebben de eerste bewoners zich gevestigd. Daaruit zijn uiteindelijk de dorpen Adorp, Sauwerd, Wetsinge, Winsum ontstaan.

In de tijd dat er nog geen dijken waren om de mens tegen het water te beschermen, vestigde men zich ook op zelf uit klei, mest en afval opgeworpen wierden.

Veel van de huidige boerenerven liggen nog geheel of gedeeltelijk op dergelijke wierden.

Verder zijn er nog een aantal huiswierden over waar ooit ook boeren hebben gewoond, maar die nu onbewoond zijn. Om wateroverlast te verminderen zijn in de 14^e eeuw de eerste dijken langs de Hunze gelegd en wordt het land in cultuur gebracht. In die tijd is de Hunze een belangrijke scheepvaartverbinding voor de stad Groningen.

Omwille van de bevaarbaarheid voor steeds groter wordende schepen wordt in de 17^e eeuw de Hunze recht getrokken. De meanders worden afgesneden en zo ontstaat het Reitdiep. Hierdoor hebben de oude meanders, net als oude wadgeulen en prielen hun oorspronkelijke functie verloren. Delen hiervan worden gebruikt voor de afwatering van het gebied. Sinds 1877 is er door de bouw van de sluis bij Zoutkamp geen getij meer in het Reitdiep.

Sinds het land in cultuur gebracht is, is de structuur van het landschap weinig veranderd. Het verkavelingspatroon sluit aan bij het kronkelende verloop van oude laagten. Van oudsher is dit gebied in gebruik bij veeboeren. Dat is ook nu nog het geval, getuige de vaak fraaie, soms monumentale boerderijen in het gebied. Uiteraard is het aantal bedrijven sterk afgenomen en is de schaal van de bedrijven hierdoor veel groter. De weidevogel maakt onlosmakelijk onderdeel uit van dit landschap. De populaties Weidevogels zijn in Nederland zeer sterk achteruit gegaan. De oorzaak ligt ondermeer in ontwatering, (over)bemesting en verlies van openheid en rust. Gebleken is dat actief agrarisch beheer, waarbij rekening wordt gehouden met de weidevogels vruchten afwerpt. In het Reitdiepdal is een groot aantal boeren actief met weidevogelbeheer, zowel naar eigen inzichten als onder de vlag van de subsidieregeling agrarisch natuurbeheer. Alle reden om het Reitdiepgebied, waar de uitgangssituatie en het perspectief goed is, via inrichting en (agrarisch)beheer te optimaliseren voor deze weidevogels.

Een aantal kenmerkende zaken van dit gebied is op kaarten weergegeven. De kaarten zijn als bijlagen toegevoegd. De kenmerkende elementen in dit landschap, zoals de meanders, de Wolddijk, kerkepaden, wierden en de borgterreinen zijn op de themakaart Cultuurhistorie (bijlage 3) weergegeven. Op de themakaart Kanorecreatie (bijlage 4) zijn de kanoroutes weergegeven. Op de themakaart Wegen en paden (bijlage 5) staan de verharde en onverharde wegen en de fietspaden. Deze kaarten vormen een eerste aanzet voor de op te stellen inventarisaties in de inventarisatiefase (paragraaf 3.2.1). In het gebied zijn diverse projecten in uitvoering en er zijn legio plannen voor dit gebied. In het verslag van de workshop van 7 mei is een overzicht van lopende en startende projecten opgenomen.

Het gebied is globaal in te delen in een noordelijk en een zuidelijk deel. Het zuidelijke deel bestaat uit de deelgebieden Heksum, Paddepoel en Koningslaagte. Het noordelijke deel is het gebied van het Oude diep. Hieronder volgt een korte beschrijving van de kenmerken van de verschillende deelgebieden.

Zuidelijk gebied

In het zuidelijke gebied liggen grote aaneengesloten reservaatgebieden die grotendeels in eigendom zijn van SGL. Beeldbepalend voor dit fraaie landschap is ondermeer het reliëf, de Wierden, de dijken en de meanders van het Selwerderdiep, het Dwarsdiep en de Hunze. Het water staat, met uitzondering van het lage deel van de Koningslaagte in open verbinding met het boezemsysteem (Van Starckenborgkanaal en Reitdiep met een peil van N.A.P. -0,93 m). Dit betekent dat bij hoge boezemwaterstanden het peil in het gebied sterk kan oplopen (tot ca. N.A.P. -0,30 m).

Knelpunt in dit gebied is dat de hogere delen, ook voor de landbouw, te droog zijn. Er is geen mogelijkheid om in deze hoge delen water op te zetten. Er wordt nu met behulp van stuwtjes in het gebied getracht het regenwater vast te houden.

Voor de realisatie van de doelstellingen van de Ecologische Hoofdstructuur is uitruil van grond en/of aankoop van een of meerdere bedrijven naar verwachting een vereiste.

Het gebied wordt door wandelaars, hardlopers en fietsers intensief gebruikt. De recente aanleg van fietspaden heeft hier positief aan bijgedragen. Het is op mooie dagen gewoon druk op bijvoorbeeld de Paddepoelsterweg.

Binnen dit gebied zijn de volgende deelgebieden te onderscheiden:

Paddepoel

Binnen het deelgebied Paddepoel ligt een groot aaneengesloten reservaatgebied. Verreweg het grootste deel hiervan is inmiddels in eigendom van SGL. Rondom dit reservaatgebied liggen beheersgebieden (zie bijlage 2).

Beeldbepalend in dit gebied is het Selwerderdiep, het borgterrein Harssenbosch en een aantal wierden en restanten van oude bedijking. Het Selwerderdiep is een oude meander van de Hunze. Het dwarsdiepje is een kortsluiting in deze meander. Deze watergang heeft nu een belangrijke afwaterende functie.

In het gebied lopen een aantal projecten, waaronder herstel wierden Wierum en herstel borgterrein Harssensbosch. Langs het borgterrein is recent een fietspad aangelegd.

Om het gebied geschikt te maken voor weidevogels is ondermeer vernatting noodzakelijk. De meest voor de hand liggende oplossing hiervoor is peilverhoging. Uit een globale analyse van SGL blijkt dat hiervoor goede mogelijkheden zijn. Er zullen hierdoor plaatselijk een aantal knelpunten ontstaan, maar de verwachting is dat deze in overleg met de eigenaren oplosbaar zijn. Het grote voordeel van dit gebied is dat het een groot aaneengesloten reservaatgebied is.

Koningslaagte

Het gebied Koningslaagte ligt ten oosten van de provinciale weg. De oude meander van de Hunze vormt hier het beeldbepalende element. Minstens zo beeldbepalend zijn de spoorlijn en de weg, beide van Winsum naar Groningen, die dit gebied doorsnijden. De spoorlijn doorsnijdt de meander maar liefst op 3 plaatsen. Waterhuishoudkundig en landschappelijk is de spoorlijn dan ook een barrière. De weg vormt een barrière in de zin van verstoring van rust en openheid (vanwege aanwezige beplanting).

In het deel oostelijk van de spoorlijn zijn maatregelen genomen om het water in de winter vast te kunnen houden. SGL geeft aan dat deze werkzaamheden een hoopvol beeld geven voor de mogelijkheden in het zuidelijke gebied.

Grote, aaneengesloten delen langs de randen van de oude meander zijn aangewezen als reservaatgebied. Daaromheen liggen de beheersgebieden (zie bijlage 2). SGL realiseert in 2008/2009 een bezoekerscentrum bij Noorderhogebrug.

SGL wil het weidevogelbeheer in het Reitdiepgebied verder optimaliseren. Optimalisering van de waterhuishouding speelt hierbij een belangrijke rol naast adequaat beheer.

(Rund)vee en ruige stalmest spelen in dit beheer, naast zogenaamd mozaïekbeheer, een belangrijke rol. Het Groninger Landschap zet voor het beheer in op de realisatie van één of meerdere beheerboerderijen met een potstal. Hierbij zoekt Het Groninger Landschap de samenwerking met de landbouw in het gebied, waarbij de exacte samenwerkingsvorm (nog) niet vaststaat. Momenteel verkent het SGL bij de agrarische ondernemers in de streek de belangstelling voor een vorm van samenwerking. Dit gebeurt zowel op individueel niveau als via Stad en Ommeland. Bij een mogelijke samenwerkingsvorm vormt duurzaamheid in beheer een cruciale rol.”

De provincie voert momenteel een studie uit naar de ontsluiting van Noord-West Groningen. Hierin worden verschillende varianten voor de verkeersverbinding tussen Winsum en Groningen afgewogen. Een variant loopt door de Koningslaagte. Deze startnotitie is niet het kader waar hierover de besluitvorming plaats vindt. Duidelijk is dat SGL, Stad en Ommeland en een aantal ander partijen verenigd in het Grutto Overleg Groningen hebben aangegeven dat zij tegen een weg dwars door het eigendom van SGL zijn.

Delen van het reservaatgebied zijn nog niet verworven t.b.v. natuurontwikkeling. De realisatie van de doelstellingen in dit gebied is hierdoor deels afhankelijk van de medewerking of aankoopmogelijkheden van deze gebieden. Mocht peilverhoging ten behoeve van de doelstelling in de reservaatgebieden gevolgen hebben voor het omliggende gebied dan worden in het integrale inrichtingsplan gerichte maatregelen (aan de randen) opgenomen om deze overlast tegen te gaan. Verder is het wegnemen of oplossen van de barrièrewerking van weg en spoorlijn wenselijk om de natuurdoelstellingen hier te kunnen realiseren.

Heklum

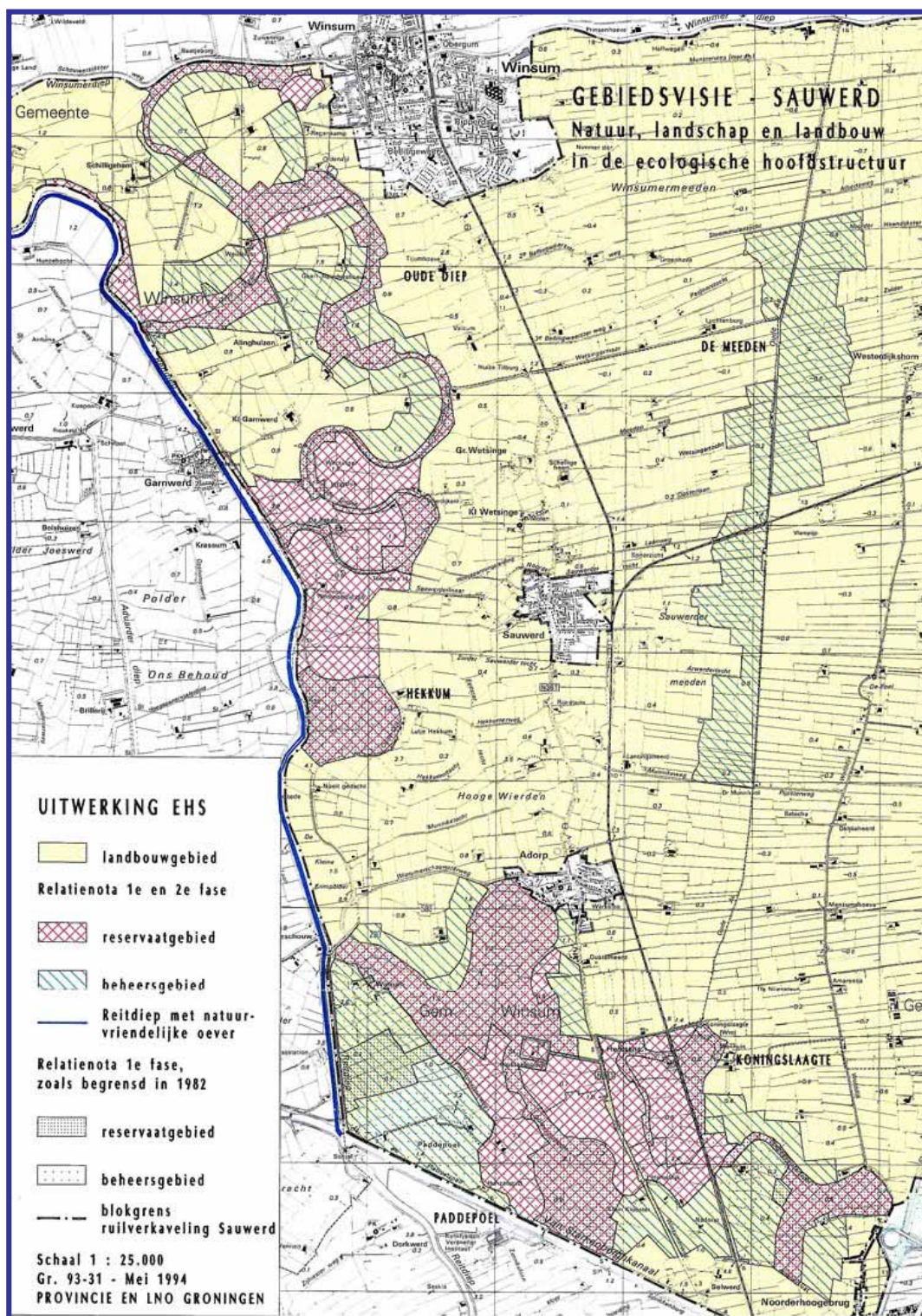
Het deelgebied Heklum vormt een zelfstandige eenheid. Het wordt volledig omsloten door dijken, waardoor het ook landschappelijk een eigen karakter heeft. Het gebied bestaat grotendeels uit een oude oeverwal. Het betreft hier een hoge oeverwal met daaromheen de oude stroombedding van de Hunze. In de 17e eeuw is de meander van de Hunze kortgesloten door het graven van het Reitdiep.

Op de plaats van de oude meander ligt nu een sloot, die in open verbinding staat met het Reitdiep.

Knelpunten bij de gewenste peilverhoging tbv de natuurdoelstelling vormen de bestaande bebouwing en het fietspad, beide gelegen op de rand van het gebied. Naar verwachting zijn er compenserende maatregelen nodig ter plaatse van deze percelen om wateroverlast te voorkomen.

Noordelijke gebied

In het noordelijke deel voert de landbouw de boventoon. Ook voor dit gebied geldt dat het een geweldig mooi, en leesbaar landschap is: wie er oog voor heeft kan de ontstaans- en bewoningsgeschiedenis af lezen aan de huidige landschapskenmerken. Aan beide oevers

Figuur 2. Kaart uit Gebiedsvisie Sauwerd (Provincie Groningen, 1996)

van de oude meander van het Reitdiep liggen nu afwateringsloten. De oostelijke watergang, het Oude Diep genoemd, is in gebruik als hoofdwatgang en zorgt voor de ontwatering van dit gebied. De westelijke watergang is beduidend kleiner en ontbreekt op een aantal trajecten.

De verschillen in maaiveldhoogte zijn hier groter dan in het zuidelijk gebied. De oorzaak hiervan is dat het Reitdiep een trechtervorm had, waardoor het water (tijdens vloed) hoog kon oplopen en de klei tot op hoog niveau werd afgezet in het gebied tussen de historische dijken, die langs het oude Diep hebben gelegen.

Aan weerszijden van het Oude diep zijn stroken grond aangewezen als reservaatgebied: een lintvormig element in een landbouwomgeving (zie figuur 2). Alleen in het zuidelijke deel van het Oude Diepgebied komen grotere eenheden voor. Grote delen van deze reservaatgebieden zijn in eigendom van agrarische ondernemers. De agrarische bedrijven in dit gebied worden gekenmerkt als gezond met goed toekomstperspectief.

Recent is in opdracht van het waterschap het Oude Diep gebaggerd en zijn de duikers vergroot. De verbinding met het Wetsingermaar is verbroken waardoor het Oude Diep een eigen waterhuishouding heeft gekregen.

Omdat het reservaatgebied in een smal lint dwars door het landbouwgebied loopt vraagt de inrichting van dit gebied specifiek om maatwerk. Het is hier de uitdaging om voor alle partijen een zodanig aantrekkelijk maatregelenpakket samen te stellen dat alle partijen meedoen en er meerwaarde uithalen. Dit vereist naar verwachting aankoop van één of meerdere bedrijven zodat grond kan worden uitgeruild.

2.2. Beleid

In deze paragraaf wordt kort het relevante beleid beschreven: als eerste het landelijke beleid t.a.v. de Ecologische hoofdstructuur (EHS), vervolgens het provinciale beleid t.a.v. van de EHS en het provinciale ruimtelijke beleid. In de laatste paragraaf komt het gemeentelijke ruimtelijke beleid van de gemeente Winsum aan bod.

2.2.1. Landelijk beleid

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De EHS vindt zijn oorsprong in het Natuurbeleidsplan (ministerie LNV, 1990). In het Natuurbeleidsplan is een landelijke opgave geformuleerd van 150.000 ha. nieuwe natuur en 100.000 ha beheersgebied. voor de provincie Groningen gaat het om 10.000 ha nieuwe natuur (reservaatgebied) en 7.500 ha beheersgebied. Daarnaast is het de opgave de gebieden met verbindingzones te verbinden. In beheersgebieden kunnen agrarische ondernemers een beheersvergoeding krijgen voor bepaalde inspanningen, zoals bijvoorbeeld later maaien of minder bemesten.

Het rijk heeft met de provincies overeenkomsten gesloten over de uitwerking van de EHS per provincie.

In het jaar 2000 is er een beleidsverandering doorgevoerd. Afgesproken is dat een deel van de resterende taakstelling voor reservaatgebieden via particulier natuurbeheer zal worden gerealiseerd. Dit betekent dat grondeigenaren hun eigendom kunnen inrichten en beheren als natuurgebied.

In juli 2007 heeft de minister van LNV de 'Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-Saldobenadering en herbegrenzen EHS' (Spelregels EHS, 2007) uitgebracht. Het doel van de Spelregels EHS is om enerzijds een ontwikkelingsgerichte omgang met de EHS mogelijk te maken en anderzijds te komen tot een betere ruimtelijke bescherming van de EHS. Onder de bescherming zijn dus bepaalde ontwikkelingen mogelijk, maar niet alles en niet overal. Uitgangpunt is dat per saldo alle functies in het gebied (primair EHS en landbouw) er beter van worden. De spelregels zijn opgesteld door het ministerie van LNV, VROM en de provincies, in overleg met de gemeenten en maatschappelijke organisaties. De provincies zijn zelf verantwoordelijk voor het verwerken van deze spelregels in hun ruimtelijke beleid.

POP II, kaart 1 - Uitsnede Reitdiepdal

Figuur 3 Uitsnede Functiekaart 2010 POP II Provincie Groningen

2.2.2. Provinciaal beleid

EHS

De provincie Groningen heeft uitvoering gegeven aan de landelijke opgave uit het Natuurbeleidsplan door het opstellen van gebiedsvisies per deelgebied. Op deze wijze is ook de gebiedsvisie Sauwerd (provincie Groningen, 1994) opgesteld.

De Gebiedsvisie Sauwerd is tot stand gekomen in nauw overleg met de Gebiedscommissie Sauwerd (commissie in kader van de ruilverkaveling Sauwerd). De gebiedsvisie is na een inspraakprocedure door GS vastgesteld in 1994. In figuur 2 is de kaart uit de gebiedsvisie

opgenomen. Hierop zijn de reservaatgebieden (750 ha) en de beheergebieden (650 ha) weergegeven.

Als kader voor het verkrijgen van subsidie in het kader van natuurbeheer (SN-regeling) en agrarisch natuurbeheer (SAN-regeling) geldt het gebiedsplan programma beheer (Provincie Groningen, 2006). De hierin opgenomen begrenzing van reservaat- en beheersgebieden komt overeen met de begrenzing in de gebiedsvisie Sauwerd.

Sinds 2000 is het mogelijk geworden dat grondeigenaren hun gronden binnen de EHS zelf inrichten en beheren als natuurgebied (particulier natuurbeheer). De provincie Groningen wil deze vorm van natuurbeheer stimuleren. Daarom is het in het gebiedsplan programma beheer mogelijk gemaakt dat grondeigenaren binnen de EHS hun eigen grond met subsidie uit de SN-regeling kunnen inrichten en beheren als natuurgebied. Daarnaast worden in sommige gebieden door de overheid aangekochte gronden aangeboden aan particulieren onder voorwaarde dat deze de gronden omvormen naar natuurgebied. Als beleidskader hiervoor geldt de realisatie strategiekaart EHS opgesteld (vastgesteld in december 2006). Een uitsnede van deze kaart is te vinden in bijlage 1. Op deze kaart is de volgende indeling opgenomen: de rode gebieden worden indien mogelijk aangekocht ten behoeve van een terreinbeherende organisatie, in dit geval SGL. In de blauwe gebieden worden aangekochte gronden eerst aangeboden aan particulieren. Indien er geen interesse is wordt het alsnog aangeboden aan de terreinbeherende organisatie. De gele gebieden zijn in bezit van SGL. Deze kaart geeft echter de eigendomssituatie weer op 1-8-2005. De eigendomssituatie EHS Reitdiepdal per 1 juni 2007 is weergegeven in bijlage 2.

De inrichting en het beheer van de reservaat- en beheersgebieden dient te worden afgestemd op de te behalen natuurdoelen. De natuurdoeltypenkaart (1999), het Handboek natuurdoeltypen van Nederland en de Toelichting op de natuurdoeltypenkaart vormen gezamenlijk een eenheid, waarin de provincie Groningen de natuurdoelen voor haar natuurterreinen aangeeft.

De Dienst Landelijk Gebied heeft, op het moment dat er grond wordt aangeboden binnen de EHS, de plicht om op het betreffende perceel een bod uit te brengen; dit is de aankoopplicht. De verkoop van grond is echter op vrijwillige basis. Dit betekent dat de grondeigenaar niet verplicht is te verkopen en ook de mogelijkheid heeft de grond aan een andere partij te verkopen. Dan behoudt de grond de agrarische bestemming. Na verwerving (gebruiksvrij) ten behoeve van een terreinbeherende instantie of particuliere natuurbeheerder zal de bestemming in het bestemmingsplan buitengebied van de betreffende gemeente worden veranderd in een natuurbestemming.

Natuur buiten de EHS

Via het actieprogramma weidevogels-akkervogels wil de provincie Groningen het weidevogel- en akkervogelbeheer optimaliseren. Daartoe wil de provincie in een aantal zoekgebieden het beschikbare en nog te ontwikkelen instrumentarium effectiever inzetten. Het Reitdiepdal is een van de zoekgebieden voor het weidevogel beheer. In dit gebied zal in samenwerking met beheerders maatregelen worden uitgewerkt gericht op de optimalisatie van het weidevogel beheer, zowel binnen als buiten de EHS.

Provinciaal ruimtelijk beleid

Het provinciaal ruimtelijke beleid is omschreven in het Provinciaal omgevingplan II (POP II, 2006). In het POP zijn de uitgangspunten en begrenzingen van de gebiedsvisie Sauwerd -

ongewijzigd- overgenomen. In figuur 3 is een uitsnede weergegeven van de functiekaart uit het POP.

De in 2.2.1. genoemde Spelregels EHS (2007) zullen door de provincie Groningen worden vertaald in het (in voorbereiding zijnde) nieuwe POP. De provincie is bereid om vooruitlopend daarop de Spelregels EHS toe te passen in het Reitdiepdal.

In onderstaand kader volgt een korte toelichting op de functies, zoals in het POP omschreven.

Functies in het gebied

Op de Functie kaart 2010 (POP II, vastgesteld juni 2006) zijn tien integrale gebruiksfuncties toegekend. In het Reitdiepdal komen de volgende functies voor:

Landbouw in gaaf landschap.

Agrarisch gebruik en natuur en landschap zijn hier als gelijkwaardige hoofdfuncties met elkaar verweven. De nadruk ligt op verweving van landbouw en gave landschappen, die hun waarde vooral ontleen aan houtsingels, essen of aan een karakteristieke verkaveling in combinatie met reliëf.

Landbouw in gebied met belangrijke natuurwaarden

Agrarisch gebruik en natuur en landschap zijn hier als gelijkwaardige hoofdfuncties met elkaar verweven. Het accent ligt op de verweving van landbouw en waardevolle natuur, met water als belangrijke bindende factor. Het kan gaan om open klei- en veenweidegebieden met weidevogels, maar ook om besloten beekdalen met waardevolle vegetaties.

Natuur

Natuur is richtinggevende hoofdfunctie. Deze functie is toegekend aan de natuurgebieden, inclusief de natuurlijke meren, plassen en bossen. Hieronder vallen ook gebieden, die nog niet als natuurgebied zijn verworven en feitelijk als landbouwgebied in gebruik zijn. Deze gebieden houden tot aan hun verwerving (op vrijwillige basis) hun agrarische functie.

Foto 4

2.2.3. Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijke ruimtelijke beleid voor het buitengebied is vastgelegd in het Bestemmingplan Buitengebied. Momenteel wordt aan een nieuw bestemmingplan Buitengebied gewerkt. Recentelijk heeft het voorontwerp ter inzage gelegen. Te zijner tijd zal het Ontwerp Bestemmingsplan opnieuw ter inzage worden gelegd, waarbij de ingebrachte reacties zijn verwerkt. Vervolgens volgt dan de eerste formele ter visielegging van het bestemmingsplan waarbij nog zienswijzen ingediend kunnen worden. Daarna zal het bestemmingsplan ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Indien het overleg tussen de partijen in het gebied leidt tot wijzigingen in functies, dan zullen die in het ontwerp bestemmingsplan worden opgenomen. Mocht het gebiedsproces langer duren dan zal de gemeente flexibiliteit in het bestemmingsplan opnemen, zodat functiewijzigingen naar aanleiding van het Inrichtingsplan snel kunnen worden opgenomen in het bestemmingsplan.

De gemeente Groningen zet in de nieuwe Structuurvisie ‘Stad op Scherp’ in op het behoud en de intensivering van de bestaande stad. Na Meerstad zijn er geen nieuwe uitleggebieden meer voorzien. In het kader van het Groenstructuurplan ‘Groene Pepers’ wordt daarom met betrekking tot de bestaande stadsranden gestreefd naar consolidatie met een duurzame kwaliteit. De aanwezigheid van een grote diversiteit aan hoogwaardige landschappen met een grote natuurlijke en cultuurhistorische waarde is daarvoor een uitgangspunt. Gestreefd wordt naar de versterking van de relatie tussen de waardevolle landschappen en de stadsnaam; groene vingers moeten de verbindingen maken. Ook de verduurzaming van de waterhuishouding is daarbij van belang. De uitwerking van de Kaderrichtlijn Water en de uitwerking van de stedelijke waterberging in het nieuwe Water- en Rioleringsplan leidt tot veel nieuwe kansen voor natuurontwikkeling door vernatting met regenwater. De gemeente zal, voorzover het gebied binnen de gemeente Groningen ligt (hoofdzakelijk de Koningslaagte), op actief meewerken aan versterken van natuurwaarden en landschappelijke kwaliteiten en daarbij behorende recreatieve voorzieningen.

2.3. Ambities partijen

Tijdens de workshop van 7 mei is de deelnemende partijen gevraagd aan te geven wat de belangrijkste doelstellingen en kansen voor de inrichting van het Reitdiepdal zijn. In deze paragraaf is per organisatie aangegeven wat het beleid is en welke ambities de partijen hebben voor dit gebied.

Provincie Groningen

Voor het Reitdiepdal heeft de provincie de volgende opgaven benoemd:

- Versterken natuurwaarden (Weidevogels met name) door inrichting van de EHS gebieden vóór 2018.
- Inrichting van het zuidelijke EHS gebied (Koningslaagte/Paddepoel) voor 2010. Dit gebied staat als eerste prioriteit op de TOPlijst verdroging. Dat wil zeggen inrichting vóór 2010. Verdrogingsbestrijding dient hier gecombineerd te worden met de inrichting van de EHS en bij voorkeur ook met recreatie, mogelijke kleinschalige waterberging en versterken positie van de landbouw.
- Benutten en ontwikkelen van kansen voor de agrarische sector
- Voorkomen dat het mooie oude cultuurlandschap van het Reitdiepdal wordt aangetaast.

- Daar waar mogelijk het landschap versterken door herstelmaatregelen en goed beheer. 'Laat het landschap haar verhaal vertellen'.
- Goede samenwerking tussen landbouw, natuur, water en landschap bij de gebiedsontwikkeling en het (toekomstig) beheer en een daarop afgestemde recreatieve ontwikkeling.
- Hoogwaardige vormgeving overgangen dorpen/stad naar landelijk gebied. Het betreft de Westrand van Winsum, Noorderhogebrug en de noordelijke wijken van de stad Groningen. Tijdens het opstellen van het Inrichtingsplan zal bekeken worden of dit doel via maatregelen in het Inrichtingsplan kan worden bereikt. Primair zijn de gemeenten Winsum en Groningen verantwoordelijk voor een hoogwaardige vormgeving van de overgang van dorp/stad naar het landelijk gebied.
- Zorgdragen voor een goede afstemming van beleid en ontwikkelingen tussen het Reitdiepdal en Middag-Humsterland. Beide gebieden kennen veel overeenkomsten en hebben landschappelijk gezien sterke onderlinge samenhang.

Regiovisie Groningen Assen

De Regio Groningen-Assen is een samenwerkingsverband tussen twaalf gemeenten en twee provincies. Dit nationaal stedelijk netwerk richt zich op de ontwikkeling van een hoogwaardig woon- en werkmilieu, waarbij economische ontwikkeling en landschappelijke kwaliteit in een goede balans moeten zijn. De regio investeert in woningbouw, mobiliteit, bedrijventerreinen en landschap. Het versterken en behouden van de kwaliteit van het landschap gebeurt onder de noemer van het regionale programma Regiopark. Regiopark draagt financieel bij aan projecten die gericht zijn op het landschap en de toegankelijkheid daarvan. Daarnaast zet Regiopark zich in voor onderhoud en beheer van het landschap en gebiedsontwikkeling.

Het Reitdiepgebied is door de Regio Groningen-Assen aangewezen als zogenaamd investeringsgebied. Dit betekent dat er in dit gebied gewerkt gaat worden aan een gezamenlijke visie voor de toekomst van het gebied. Deze visie kan de basis vormen voor de uitvoering en financiële ondersteuning van projecten in het kader van Regiopark. Met het oog daarop bewaakt de stuurgroep Regio Groningen-Assen (in de praktijk het zogenaamde portefeuillehoudersoverleg Regiopark) bestuurlijk de voortgang van de uitvoering van de startnotitie. Met het opstellen en uitvoeren van de startnotitie wordt invulling gegeven aan de doelen van het Regiopark.

Stichting Het Groninger Landschap (SGL)

Gedeputeerde Staten heeft de begrenzing van de EHS vastgesteld. In de RVK Sauwerd zijn percelen binnen de EHS verworven door BBL/DLG en overgedragen aan Het Groninger Landschap.

Het landschap van het Reitdiepgebied is door de eeuwen heen gevormd. Vanuit Drenthe wordt het water van de hoge gronden afgevoerd door de Hunze en de Aa. Beide beken komen tussen Selwerd en Harssens samen en monden in het noorden uit in de Waddenzee. Toen de Hunze nog niet was vergraven tot het latere Reitdiep, lag ze als een getijdenrivier in een uitgestrekt kwelderlandschap. Wie er oog voor heeft kan de oude stroombeddingen nog herkennen in het landschap. Het open weidelandschap van het Reitdiepgebied is altijd vogel-land geweest: 's winters goudplevieren, smienten, zwanen en overvliegende ganzen, vanaf het voorjaar grutto, kievit, tureluur en scholekster. Het Groninger Landschap zet zich in voor het behoud en versterken van de natuurwaarde, de landschappelijke identiteit en de cultuurhistorie van dit oude, maar springlevende landschap. Dat wil ze doen met oog voor de samenhang tussen de verschillende elementen en in goede samenwerking met agrarische ondernemers, overheden, waterschap en andere betrokken partijen.

De visie van Het Groninger Landschap op het Reitdiepgebied is omschreven in de brochure 'Naar een levend landschap in het Reitdiepgebied, Natuurbeheer met hart en ziel' (SGL, 2006). Thema's in de visie zijn:

- Uitbreiden, minder versnippering, grotere aaneengesloten oppervlakten
- Inrichten: aanpassing waterhuishouding op natuurdoelstellingen (water, de blauwe draad)
- Beheren: gericht op weidevogels (mozaïekbeheer) en vegetatie
- Cultuurhistorie: erfgoed behouden en herstellen
- Beleving: toegang, informatie en educatie.

Om invulling te geven aan haar visie op het Reitdiepgebied heeft Het Groninger Landschap onder de titel 'Laat het Reitdiep weer kronkelen' een subsidieaanvraag gedaan voor een bijdrage vanuit de Nationale Postcode Loterij. Begin 2007 is deze aanvraag door de NPL gehonoreerd met een geconditioneerde bijdrage van tweeënhalf miljoen. De NPL stelt als voorwaarde dat de werkzaamheden die vanuit dit NPL budget gefinancierd worden uitgevoerd dienen te zijn voor eind 2009.

LTO Noord, afdeling Winsum

De afdeling Winsum geeft aan dat in dit gebied de melkveebedrijven de basis vormen. In het gebied zijn gezonde rendabele bedrijven gehuisvest met perspectief. Deze bedrijven zetten in op een goed inkomen én onderhoud van het landschap. Hierdoor is ook de natuurwaarde van dit landbouwgebied hoog. Er zijn in het gebied veel bedrijven die actief bijdragen aan weidevogelbeheer (via de SAN regeling).

Kenmerkend voor het gebied is het relatief grote reliëf. Het waterpeil is nu afgestemd op de ontwatering van de lagere delen.

Samenwerking in het gebied is voor LTO van groot belang. Dit betreft samenwerking met SGL voor het weidevogelbeheer (bemesten, weiden, maaien) en samenwerking met het waterschap voor optimaal peilbeheer en onderhoud.

De bedrijven zijn gebaat bij een versterking van de agrarische structuur. Hierbij wordt bedoeld op een betere verkaveling (door kavelruil), mogelijkheden voor schaalvergroting, verbeteren bewerkbaarheid percelen en verbeteren waterhuishouding. Ook wordt aandacht gevraagd voor onderhoud aan wegen en het onderhoud en de aankleding van gebouwen.

Gemeente Winsum

De gemeente ondersteunt de ambities van de provincie en de regiovisie en zet in op landschapsherstel door het terugbrengen van de oude Meanders van het Reitdiep gecombineerd met meervoudig ruimtegebruik. De gemeente Winsum heeft momenteel een inspraakprocedure lopen voor het bestemmingsplan buitengebied. In dit bestemmingsplan zijn de gebieden die ondertussen verworven zijn ten behoeve van inrichting als reservaatgebied aangemerkt met een natuurbestemming. De nog niet verworven reservaatgebieden behouden de bestemming 'agrarisch gebied met hoge landschappelijke waarde'.

Gemeente Groningen

De gemeente Groningen zet voor het Reitdiep gebied in op het zo goed mogelijk vasthouden van de kwaliteit in het stadsrandgebied. Deze ambitie sluit aan bij de het nieuwe Groenstructuurplan en de Structuurvisie voor de stad. Die kwaliteit is vooral gekoppeld aan de functies natuur en recreatief (uitloop)gebied en gebaseerd op de bestaande natuurlijke en cultuurhis-

torische waarden. Behoud van kwaliteit vereist samenwerking tussen alle betrokken partijen en grondeigenaren in het gebied.

Waterschap Noorderzijlvest

Het waterschap heeft geen specifiek ontwikkelingsbeeld voor ogen voor wat betreft dit gebied. Het waterschap is volgend, de waterfuncties zijn afgeleid van de POP functies. Ze zet in algemene zin in op de volgende aspecten:

- verruiming van de boezem
- verruimen watergangen
- waterberging
- flexibel peilbeheer
- minder onderhoud

Vereniging Duurzame Landbouw Stad en Ommeland:

Stad en Ommeland heeft de volgende zaken aangegeven als belangrijkste doelstellingen en kansen:

- De duurzame melkveehouderij voldoende kansen bieden voor een goed inkomen, met inachtneming van behoud kwaliteiten van de omgeving.
- Het behouden van de natuurlijke landschapselementen in het gebied.
- Continuering van subsidie voor weidevogelbeheer.
- Inrichting van enkele agrarische bedrijven met als hoofdfunctie het optimaliseren van het weidevogelbeheer.
- Een optimale samenwerking tussen de agrarische bedrijven en het Groninger Landschap.

Stichting Oude Groninger Kerken

De stichting Oude Groninger Kerken heeft aangegeven dat recreatie, en wellicht toerisme een heel belangrijke doelstelling voor het Reitdiepgebied is. Zij vinden dat dit moet samengaan met instandhouding van cultuurhistorie, het landschap, de ecologische hoofdstructuur en levensvatbare landbouw. Mèt behoud van het authentieke en ontzettend mooie wordingsresultaat van heel veel eeuwen is dit gebied bij uitstek geschikt een prima bijdrage te leveren aan het woongenot in het (noordelijk) gebied van de Regiovisie Groningen-Assen: het landschap 'beleven', fietsen, wandelen. Benutting, beleving van dit gebied bij uitstek leidt ondubbelzinnig tot 'tevredenheid, geborgenheid en geluk' (typering uit het recente onderzoek 'Investeren in het Nederlandse landschap'). Hier komen stads- en dorpbewoner tot rust en worden ze uitgenodigd te gaan bewegen.

Landschapsbeheer Groningen

Landschapsbeheer Groningen hecht zeer veel waarde aan de versterking van landschap en cultuurhistorie en de belevingswaarde van het landschap. Zij vinden dat de rol en wensen van de bewoners voldoende aandacht verdienen bij de planvorming. Bij de ontwikkeling van het Reitdiep gebied is draagvlak en medewerking van de bewoners van groot belang.

Landschapbeheer stelt voor om de veldinventarisatie t.a.v. cultuurhistorie, landschap en recreatie uit te voeren zoals momenteel in Middag Humsterland gebeurd volgens de methode van de Monitor Kleine Landschapselementen (MKLE-plus). Daarnaast zouden zij graag zien dat de resultaten van het project van Stad tot Wad worden geactualiseerd en een vervolg krijgen in het op te stellen Inrichtingsplan.

Bewoners

De wensen en ambities van de bewoners, verenigd in dorpsbelangen, wijkraden e.d. zijn in het proces van deze Startnotitie nog niet geïnterviewd. Deze partijen waren ook niet aanwezig bij de Workshop van 7 mei, maar wel bij de bijeenkomst van 19 december. Door de partijen is tijdens deze tweede bijeenkomst aangegeven dat zij belang hechten aan een goede afstemming met (mer)studie voor de provinciale weg en goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van het gebied. De vereniging voor dorpsbelangen Sauwerd en Wetsinge wezen op diverse zaken in hun dorpsvisie: het plan Onstaborg, bij Sauwerd (fundamenten van de Onstaborg zitten nog in de grond) herstel Wetsingersluis en herstel/aanleg van voetpaden zoals bijvoorbeeld het plan Wierdepad, een kerkenpad tussen Winsum, Sauwerd en Groningen. De Vereniging Groninger Dorpen heeft de ANWB gevraagd wensen van bewoners t.a.v. "ommetjes" in beeld te brengen.

Foto 5. Paddepoel

3. PLAN VAN AANPAK

Uit het voorgaande blijkt dat er in het Reitdiepdal verschillende opgaven en ambities bij elkaar komen en dat betrokkenheid van meerder partijen nodig is. Deze planuitwerking vraagt om een gebiedsgerichte uitwerking onder aanvoering van een bestuurlijke Gebiedscommissie. Dit hoofdstuk beschrijft de opdracht voor de Gebiedscommissie, de fasering van het project, de organisatie, de communicatie en de planning en financiering.

3.1. Opdrachtformulering

De Gebiedscommissie krijgt de volgende opdracht (binnen de algehele beleidskaders):

1. Maak in overleg met de streek een Inrichtingsplan voor het plangebied Reitdiepdal (zie figuur 1). De inhoud van het inrichtingsplan dient afgestemd te worden op de ontwikkelingen en aanpak voor het aangrenzende gebied Middag-Humsterland, omdat beide gebieden landschappelijk gezien sterk met elkaar samenhangen. In dit Inrichtingsplan dienen de volgende doelen te worden uitgewerkt:

Natuur:

- Uiterlijk in 2018 uitvoering geven aan de opgave EHS, zoals verwoord in de gebiedsvisie Sauwerd (later vertaald in het POPII):
 - o 750 ha inrichten als reservaatgebied, waarbij de verdeling in natuurbeheer door SGL en particulier natuurbeheer weergegeven is op de realisatie strategie kaart EHS (figuur 2). 500 ha is reeds in bezit bij SGL. Om dit te realiseren zal de Gebiedscommissie de mogelijkheden voor aankoop en herverkaveling zoveel mogelijk benutten. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de provinciale regelingen voor kavelruil en bedrijfsverplaatsing.
 - o Stimuleren dat er contracten (SAN regeling) worden afgesloten in aangewezen beheersgebieden (totaal 650 ha)
 - o Inrichtingseisen reservaatgebieden afstemmen op minimaal de te behalen natuurdoelen (vastgelegd op de natuurdoeltypenkaart, 1999)
 - o Streven naar scheiding watersystemen natuur (meanders) en landbouw
 - o streven naar onderling verbonden zoetwaterbiotopen met een grote variatie waaraan gekoppeld een optimale passeerbaarheid voor vissen.
 - o Streven naar opheffing barrièrewerking spoor en weg in Koningslaagte.
- Kansen voor natuur buiten de EHS benutten, in nauw overleg met de agrarische ondernemers.
- afstemming realiseren tussen het weidevogelbeheer binnen en buiten de EHS

Landbouw:

- Verbeteren landbouwkundige structuur: optimalisering verkaveling, detailontwatering, bewerkbaarheid en ontsluiting.
- Mogelijkheden bieden voor vergroten rentabiliteit van de bestaande bedrijven door ondermeer:
 - o Schaalvergroting, perceelsvergroting
 - o Bedrijfsverplaatsing
 - o Interne en externe ontsluiting
 - o Verbrede of ecologische landbouw
 - o Agrarisch en/of particulier natuurbeheer (weidevogelbeheer)

- Blauw/groene diensten
- Aanbieden bedrijfsplan, bedoeld om de kansen die nieuwe ontwikkelingen op het gebied van natuur en landschap goed te kunnen benutten.

Landschap en cultuurhistorie:

- Herstellen en versterken van de landschappelijke eenheid oude meanders
- behoud van reliëf en versterking van de identiteit van het oude kwelderlandschap
- Herstellen en versterken van landschappelijke en cultuurhistorische waarden (zoals ondermeer Wierden, monumentale boerenerven, kerkterreinen, oude dijken, en borgterreinen)

Water:

- Optimaliseren waterhuishouding voor zowel natuur als landbouw, waarbij herstel van de hydrologische eenheden van de oude meanders uitgangspunt vormt.
- Uiterlijk in 2010 oplossen verdrogingsprobleem Koningslaagte/Paddepoel
- Realiseren robuuste watersystemen met goede waterkwaliteit

Recreatie:

- Vergroten recreatieve mogelijkheden -voor zover verenigbaar met de doelen voor de hoofdfuncties natuur en landbouw- zoals:
 - Realiseren bezoekerscentrum van het Groninger Landschap
 - Mogelijkheden om het landschap leesbaar en beleefbaar te maken vergroten
 - Realiseren ontbrekende schakels in recreatieve routenetwerken (varen, fietsen en wandelen), waaronder het vergroten van de mogelijkheden voor stedelijke uitloop vergroten (Winsum-West, Koningslaagte en Noorderhogebrug)

(toekomstig) Beheer:

- Opstellen beheerplan¹ waarin verwoord:
 - Het beheer van de reservaatgebieden
 - Het beheer van de beheersgebieden
 - Het beheer en onderhoud van wegen, paden, cultuurhistorische- en landschappelijke elementen en watergangen
 - Samenwerkingsafspraken
2. Stel op basis van het Inrichtingsplan een Uitvoeringsprogramma op. Sommige uitvoeringsactiviteiten kunnen na vaststelling van het Inrichtingsplan starten. Andere activiteiten starten later omdat eerst nadere planuitwerking of grondverwerving nodig is. De aanpak, samenhang en financiering wordt beschreven in het Uitvoeringsprogramma.

Na vaststelling Uitvoeringsprogramma zal besloten worden of de Gebiedscommissie ook opdracht krijgt voor uitvoering daarvan of dat er een andere organisatiestructuur wordt gekozen.

Zoals onder ad. 1 genoemd geldt voor de begrenzing van de EHS, zoals verwoord in de gebiedsvisie het uitgangspunt voor de opdracht. Slechts onder zeer strikte voorwaarden, verwoord in de Spelregels EHS (Spelregels EHS, 2007) zijn ontwikkelingen (bijvoorbeeld uitbreiding agrarisch bedrijf) binnen de EHS of herbegrenzen van de EHS toegestaan. Dit rijkt

¹ De intentie van dit beheerplan is het op elkaar afstemmen en optimaliseren van het beheer op die onderdelen waarbij verschillende partijen betrokken zijn. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling het beheer voor de individuele partijen te gaan bepalen, op de onderdelen waarop zij autonoom zijn.

beleidskader is door de provincie Groningen nog niet vertaald in provinciaal beleid. Vooruitlopend hierop zal de Gebiedscommissie wel in de geest van deze spelregels handelen.

3.2. Projectfasering

De voorgestelde projectfasering en producten zijn in figuur 4 weergegeven. In deze paragraaf worden de fasen kort toegelicht. Parallel aan fase 3 en 4 vindt de noodzakelijke grondverwerving plaats (onder andere via het instrument kavelruil). Het gaat hier om *actieve grondverwerving* op basis van het Inrichtingsplan. Vooruitlopend op het Inrichtingsplan kan er via de Grondcommissie (zie 3.4) *passieve grondverwerving* plaats vinden. Mogelijkheden die zich voordoen tussen nu en de totstandkoming van het Inrichtingsplan worden door de Grondcommissie in behandeling genomen.

Fase	Product	Grondverwerving
1. Initiatiefase	Startnotitie	Passieve grondverwerving
2. Planfase	Inventarisatie Schetsplan Inrichtingsplan Uitvoeringsprogramma	
3. Uitvoeringsfase	Planuitwerking (deel) projecten Uitvoering geven aan Uitvoeringsprogramma	Actieve grondverwerving
4. Beheerfase	Beheren	

Figuur 4. Projectfasering en producten

Parallel aan dit proces wordt uitvoering gegeven aan het NPL-project van SGL. Met SGL is afgesproken dat het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking en afgestemd met de opdracht van de Gebiedscommissie.

De Gebiedscommissie bewaakt dat ook de niet natuurbelangen goed ingevuld worden. Vooruitlopend op de vaststelling van de Startnotitie wordt de aansturing verzorgd door de provincie Groningen. Tevens is met SGL afgesproken dat het NPL-project zich allereerst zal richten op het in uitvoering brengen van een aantal werkzaamheden in het deelgebied Pad-depoel. Het uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden het hier geschetste proces niet hinderen en dat de te nemen maatregelen niet strijdig zijn met de nog vast te stellen Inrichtingsplan (geen spijt maatregelen).

Het NPL-project vraagt intensieve afstemming met de direct aanliggende eigenaren in Pad-depoel. De communicatie rondom dit project zal zich dan ook primair richten op deze eigenaren.

3.2.1. Initiatieffase

Deze Startnotitie is het resultaat van de Initiatieffase. Tijdens deze fase is verkend wat de ambities van de verschillende partijen is, wat de opdracht is en op welke wijze het project tot uitvoering kan worden gebracht. De laatste stap is het verkrijgen van commitment voor de Startnotitie en het instellen van een Gebiedscommissie Reitdiepdal (zie 3.3).

3.2.2. Planfase

De planfase is gericht op het opstellen van een Inrichtingsschets en vervolgens een Inrichtingsplan en Uitvoeringsprogramma.

Inventarisatie

Een belangrijke eerste stap is een nadere verkenning van doelstellingen, wensen en belangen. Op basis hiervan kan een beschrijving worden gegeven van de huidige situatie, het streefbeeld en de knelpunten en de onderlinge samenhang. Het betreft de volgende thema's

- Landbouw
- Natuur
- Waterhuishouding
- Cultuurhistorie en landschap
- Recreatie

De landbouwinventarisatie bestaat uit het houden van interviews met de agrariërs in het gebied. Het doel van deze inventarisatie is het boven tafel krijgen van de wensen van de landbouw en het onderzoeken van kansen voor de natuur, water en recreatief medegebruik. In de voorbereiding is reeds een aantal voorbeelden van vragenlijsten verzameld. Daarnaast is een aantal aspecten aangedragen die in deze inventarisatie moeten worden meegenomen:

- Ontwikkeling bedrijf, ook in bedrijfseconomische zin
- Huidige knelpunten bijvoorbeeld t.a.v. de waterhuishouding, kavelliging en kavelgrootte.
- Hoe de ondernemer eventueel wil anticiperen/participeren in natuurontwikkeling (bijv. binnen de EHS, agrarisch/particulier natuurbeheer, blauw/groene diensten, verkoop/kavelruil reservaatgrond en recreatief medegebruik).

De natuurinventarisatie geeft inzicht in het streefbeeld vanuit het natuurbelang. Dit betreft het streefbeeld op de inrichting van de reservaatgebieden, maar ook een kijk op de gewenste inrichting van de aanliggende gebieden en andere aanverwante zaken zoals waterkwaliteit, landschappelijke inrichting, toegankelijkheid enzovoort. SGL heeft in het kader van het NPL project al de nodige informatie verzameld. Ook heeft het SGL al een Ecologische en landschappelijke onderbouwing op laten stellen. Deze is geheel georiënteerd op een aanpassing van het waterbeheer gericht op de doelen voor natuur en landschap binnen de EHS. Deze stukken vormen de basis voor de natuurinventarisatie.

Zowel de landbouwinventarisatie als de natuurinventarisatie zullen veel informatie opleveren over de waterhuishoudkundige situatie in het gebied (kansen en knelpunten). Daarnaast zal bij de het waterschap worden geïnformeerd naar mogelijke knelpunten en kansen.

De thema's cultuurhistorie, landschap en recreatie zullen in samenhang worden geïnventariseerd. De provincie neemt het initiatief voor dit onderdeel. Eerste aanzetten hiervoor zijn in de initiatieffase al genomen, zodat de inventarisaties relatief snel uitgevoerd kunnen worden. Daarbij kan de inventarisatie uitgevoerd worden volgens de methodiek MKLE-plus (Monitor Kleine Landschapselementen).

Hierbij zullen ook de wensen van de bewoners, onder meer verwoord in dorpsvisies e.d. mee worden genomen.

Inrichtingsschets

Na de inventarisatie volgt een integrale uitwerking op schetsniveau. De resultaten van de inventarisatie worden in één of twee integrale variant(en) uitgewerkt. Om te komen tot een definitieve variant zullen er in deze fase keuzen op hoofdlijnen gemaakt worden. Het voorstel is deze integrale variant(en) te presenteren en de partijen te vragen hierop te reageren. Zo zal er, als vervolg op de workshop, een keuze moeten worden gemaakt over de wijze waarop de recreatie wordt afgestemd op de natuurbelangen (beleven landschap versus rust voor weidevogels). Ook vindt in deze fase een discussie plaats over de integratie tussen de landbouw en de natuur.

Het resultaat is een schetsmatige uitwerking van de integrale, gezamenlijke visie op dit gebied. Deze schets vormt de basis voor de verdere uitwerking in het Inrichtingsplan.

Inrichtingsplan

In het Inrichtingsplan wordt de Inrichtingsschets verder gedetailleerd. De maatregelen worden beschreven en op kaart weergegeven. Het Inrichtingsplan zal uit de volgende onderdelen bestaan:

- waterhuishouding
- landbouw
- natuur
- recreatieve voorzieningen
- landschap en cultuurhistorie

Gezien de situatie in het Oude Diepgebied, waar een groot aantal ondernemers niet willen meewerken, is de verwachting dat het uitwerkingsniveau voor delen van dit gebied beperkt zal blijven tot de hoofdlijnen. Die gebieden die (reeds) verworven zijn zullen, indien mogelijk, wel gedetailleerder uitgewerkt worden.

Uitvoeringsprogramma

Het Inrichtingsplan wordt vertaald in een Uitvoeringsprogramma. Het Uitvoeringsprogramma geeft overzicht over de verschillende uit te voeren projecten. Het beschrijft per project het doel, de werkwijze, de fasering, de samenhang met andere projecten, de betrokken partijen, en de financiering.

Bestuurlijke vaststelling

Het Inrichtingsplan en het Uitvoeringsprogramma worden vastgesteld door de Gebiedscommissie. Vervolgens wordt het ter goedkeuring voorgelegd aan de besturen van de in de stuurgroep vertegenwoordigde organisaties.

3.2.3. Uitvoeringfase

Planuitwerking

In deze fase vindt planuitwerking plaats van de (deel)projecten. Hiermee wordt bedoeld de verdere (technische)detailering van de projecten en eventueel vertaling in bestekken. In het uitvoeringsprogramma is vermeld wie de regie voert over de projecten. Projecten kunnen onder regie van de gebiedscommissie worden uitgevoerd danwel autonoom door een be-

paalde organisatie (bijvoorbeeld waterschap of SGL), in afstemming met de gebiedscommissie, worden uitgevoerd.

Zoals gezegd start in deze fase ook de actieve grondverwerving, op basis van het Inrichtingsplan.

Uitvoering

In de uitvoeringsfase vindt de daadwerkelijke realisatie van de projecten plaats. De werkzaamheden worden aanbesteed voor uitvoering. De uitvoering zal gefaseerd ter hand worden genomen, conform het Uitvoeringsprogramma. Dit betekent dat de uitvoeringsperiode per deelproject varieert en dat de totale afronding van het project afhangt van de uitvoerbaarheid van de laatste fase. Ten behoeve van de uitvoering zullen contracten worden opgesteld (voor een aantal) deelproject(en), op basis waarvan het werk kan worden aanbesteed en uitgevoerd.

Jaarlijks bespreekt de Gebiedscommissie op basis van een jaarrapportage de voortgang en wordt er een jaarprogramma vastgesteld. Dit jaarprogramma is een detailuitwerking van het Uitvoeringsprogramma.

3.2.4. Beheerfase

Nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd en opgeleverd begint de beheerfase. Het gaat hier met name om het beheer van de natuurgebieden, het agrarisch natuurbeheer en het beheer van paden, cultuurhistorische objecten, wegen en watergangen. Het beheer is een zeer belangrijke factor voor het behalen van de (natuur)doelstellingen, met name als het gaat om weidevogelbeheer. In het inrichtingsplan worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de gebieden beheerd worden. Er wordt specifiek ingegaan op de verantwoordelijkheidsverdeling, de taakverdeling en de mogelijkheden tot samenwerking, waarbij er gestreefd wordt naar een optimale afstemming tussen het weidevogelbeheer binnen en buiten de EHS.

3.3. Organisatie

Bij het uitwerken van het organisatiemodel is gekeken naar het model dat gekozen is voor het naastliggende gebied, het Nationaal Landschap Middag-Humsterland. De organisatie is voor het Reitdiepdal hieronder nader uitgewerkt (zie ook figuur 5).

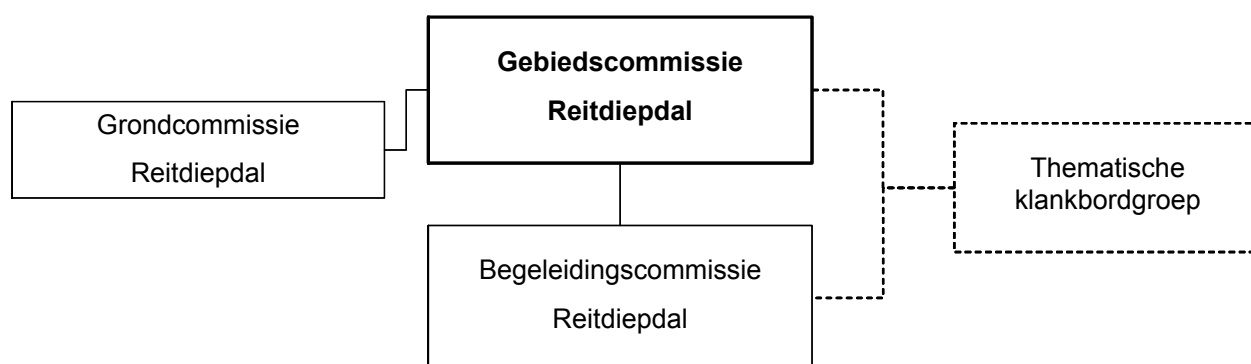
Na het vaststellen van deze Startnotitie wordt er voor de voorbereiding en uitvoering een (bestuurlijke) **Gebiedscommissie Reitdiepdal** in het leven geroepen, samengesteld uit de volgende vertegenwoordigers:

1. Provincie Groningen (Voorzitter en secretaris)
2. LTO Noord
3. Vereniging voor duurzame landbouw Stad en Ommeland
4. Stichting Groninger Landschap
5. Gemeente Groningen
6. Gemeente Winsum
7. Waterschap Noorderzijlvest
8. Vertegenwoordiger namens de bewoners in en rond het gebied
9. Vertegenwoordiger namens organisaties op het gebied van landschap, cultuurhistorie en recreatie.

De Gebiedscommissie heeft tot taak om uitvoering te geven aan de opdracht, zoals omschreven in paragraaf 3.1. De gebiedscommissie neemt besluiten o.b.v. van unanimititeit (zie verder bijlage 6 daarover). In bijlage 6 is een voorstel voor GS-besluiten ten aanzien van het instellen van de Gebiedscommissie Reitdiepdal opgenomen.

Naast de Gebiedscommissie wordt er een (ambtelijke) **Begeleidingscommissie** benoemd. De Begeleidingscommissie bereidt de vergaderingen van de Gebiedscommissie voor, adviseert de Gebiedscommissie en voert op verzoek van de Gebiedscommissie werkzaamheden uit. De Begeleidingscommissie heeft qua vertegenwoordigde organisaties dezelfde samenstelling als de Gebiedscommissie. De secretaris van de Gebiedscommissie wordt benoemd tot voorzitter van de Begeleidingscommissie. Daarnaast wordt er voor de Begeleidingscommissie een secretaris benoemd.

De individuele organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor overleg en terugkoppeling met de achterban. Indien gewenst kunnen organisaties de Gebiedscommissie verzoeken een thematische **Klankbordgroep** (bijvoorbeeld Klankbordgroep landbouw) in het leven te roepen. Deze Klankbordgroep adviseert vervolgens de vertegenwoordiger van de gebieds- en Begeleidingscommissie.

Figuur 5. Organisatiemodel

Specifiek voor de grondverwerving en kavelruil komt er een **Kavelruilcoördinator** en een **Grondcommissie**. De Kavelruilcoördinator overlegt met boeren en grondeigenaren in het gebied over de plannen en wensen in het gebied. En hij overlegt met grondeigenaren over de mogelijkheden van kavelruil. De Grondcommissie is een subcommissie van de Gebiedscommissie. De taken van deze commissie zijn het ondersteunen van de Kavelruilcoördinator en het adviseren over ruilvoorstellen. De Gebiedscommissie besluit over de aankoop en grondruil. In de Grondcommissie zitten vertegenwoordigers van de volgende organisaties:

- Provincie
- LTO noord
- Stad en Ommeland
- SGL
- Kavelruilcoördinator

In deze Grondcommissie zitten minimaal twee leden van de Gebiedscommissie. Naar verwachting is deze commissie vooral actief in de Ontwerp- en Uitvoeringsfase (zie figuur 4). Toch wordt de commissie al bij de start van het project in het leven geroepen, zodat eventuele kansen zie zich eerder in het proces voordoen gegrepen kunnen worden.

3.4. Communicatie

Gezien de vele belangen in het gebied zijn er veel actoren die geïnformeerd en/of betrokken willen worden bij dit proces. Voor het verkrijgen en behouden van draagvlak is deze betrokkenheid erg belangrijk.

Bij de totstandkoming van deze Startnotitie is reeds gebleken hoe belangrijk goede communicatie is. Er blijken met name bij de agrarische ondernemers veel vragen te bestaan over toekomstige ontwikkelingen. Het is bekend dat er het een en ander gaat gebeuren (NPL-project, Regiopark, Inrichtingsplan Reitdiepdal en herziening bestemmingsplan buitengebied gemeente Winsum), maar de inhoud van de plannen, de planning en consequenties zijn onvoldoende bekend. Ook bleek er bij een aantal van deze ondernemers ontevredenheid te bestaan over de wijze waarop zij vertegenwoordigd werden.

Dit project vraagt dus om een zorgvuldige communicatie en goede afspraken t.a.v. de verantwoordelijkheden: wie informeert wie.

De volgende afspraken zijn gemaakt:

- De deelnemers aan de workshop van 7 mei, worden geïnformeerd over deze Startnotitie.
- Na bestuurlijk akkoord op deze Startnotitie en het instellen van de Gebiedscommissie worden er met de commissie verder afspraken gemaakt over de wijze van communiceren met betrokkenen en omgeving. Het voorstel is om een of meerdere informatiebijeenkomsten te organiseren, waarbij alle betrokkenen, bewoners en andere belangstellenden worden geïnformeerd over de het doel, de werkwijze en de organisatie van het project. Ook wordt hier de verder communicatie toegelicht.
- In het inrichtingsplan wordt een communicatieparagraaf opgenomen.
- De communicatie rondom het NPL-project vindt plaats in nauw overleg met en afgestemd op de communicatieactiviteiten van de Gebiedscommissie.

3.5. Planning

In onderstaande tabel is een globale inschatting van de planning gemaakt.

Afronden Startnotitie en bespreken met deelnemers workshop 7 mei	december 2007
Bestuurlijke goedkeuring Startnotitie en installeren Gebieds- en Grondcommissie	februari/maart 2008
Start project	maart 2008
Gebiedsbijeenkomst(en)	april 2008
Inventarisatie	maart – mei 2008
Schetsplan	mei 2008 – aug 2008
Inrichtingsplan en Uitvoeringsprogramma	aug 2008 – november 2008
Bestuurlijke besluitvorming	december 2008
Planuitwerking (deel)projecten	December 2008 – mei 2009
Uitvoering	Januari 2009 tot 2013
SGL project (Paddepoel)	maatregelen voor eind 2009 uitgevoerd

3.6. Financiering

Het opstellen van de startnotitie is gefinancierd door de provincie Groningen en door de stuurgroep Regiovisie Groningen-Assen (project regiopark). De opstelling van het inrichtingsplan zal gefinancierd worden door dezelfde partijen, aangevuld met bijdragen van de gemeenten Winsum en Groningen, Hierover zullen t.z.t. op basis van ontvangen offertes definitieve afspraken worden gemaakt.

De uitvoering van het inrichtingsplan kan gefinancierd worden uit::

- bijdragen vanuit de bij betreffende deelprojecten betrokken organisaties
- bijdragen vanuit het project Regiopark
- bijdragen vanuit het PLG. Met name voor de realisering van de EHS zijn in dat verband in het PLG al budget reserveringen gemaakt.

In het inrichtingsplan zelf zal daartoe een uitgewerkte financieringsopzet worden opgenomen.

LITERATUUR

Gebiedsvisie Sauwerd. Provincie Groningen, 1994

Natuurbeleidsplan. Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 1990

Natuurdoeltypenkaart 1999. Natuurdoeltypenkaart Provincie Groningen, met Toelichting op de Natuurdoeltypenkaart van de provincie Groningen. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Groningen, januari 1999

SGL, 2006?. Naar een levend landschap in het Reitdiepgebied, Natuurbeheer met hart en ziel. Brochure Stichting het Groninger Landschap.

Spelregels EHS, 2007. Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-Saldobenadering en herbegrenzing EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies, Juli 2007.

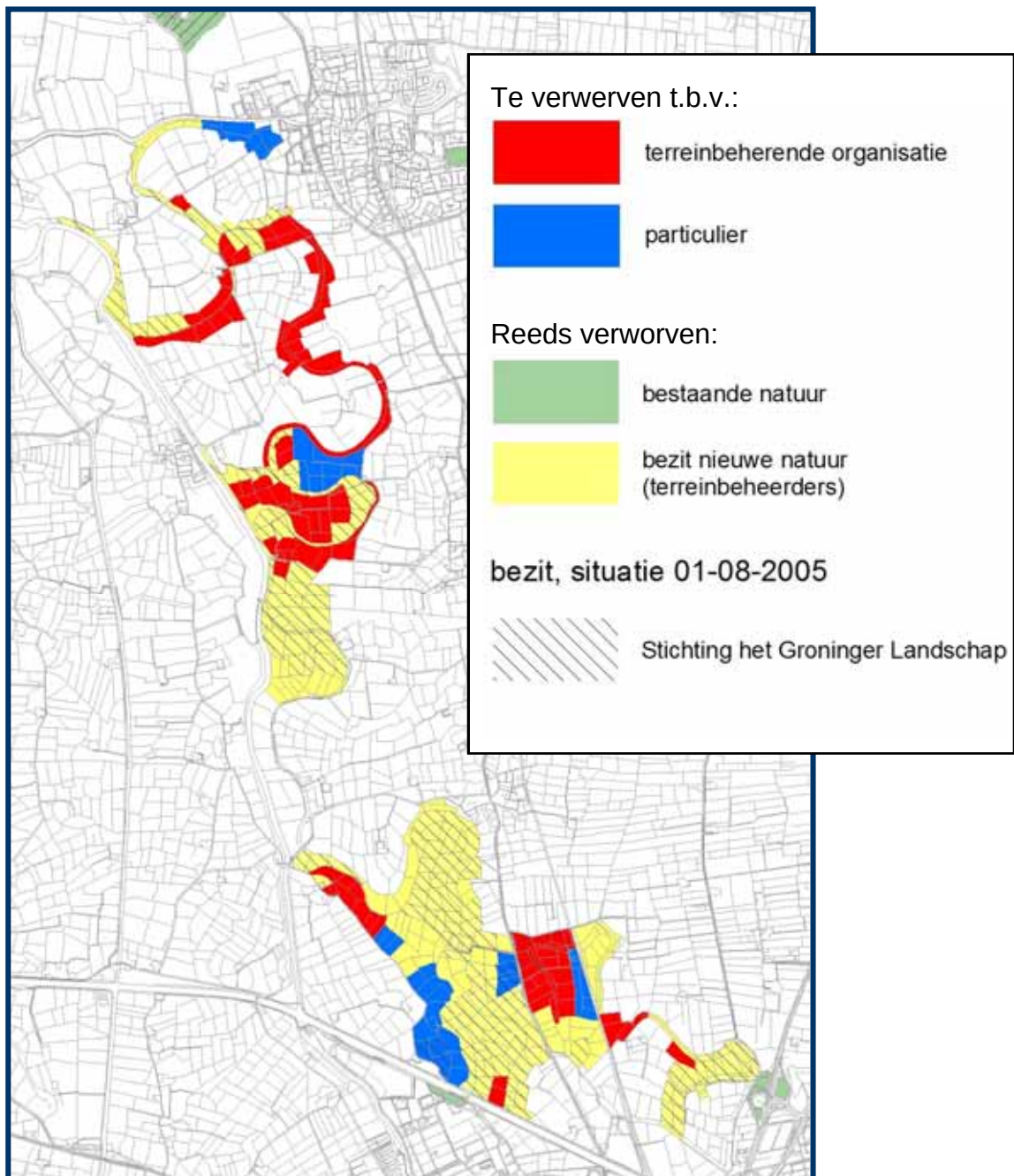
Strategie realisatiekaart EHS. Provincie Groningen, 2006

Gebiedsplan Groningen, Subsidies Programma Beheer. Provincie Groningen, 2006

Provinciaal omgevingsplan, POP 2. Provincie Groningen, 2006

Bijlagen

Bijlage 1. Realisatie strategiekaart EHS, uitsnede Reitdiepdal (Provincie Groningen, 1996)

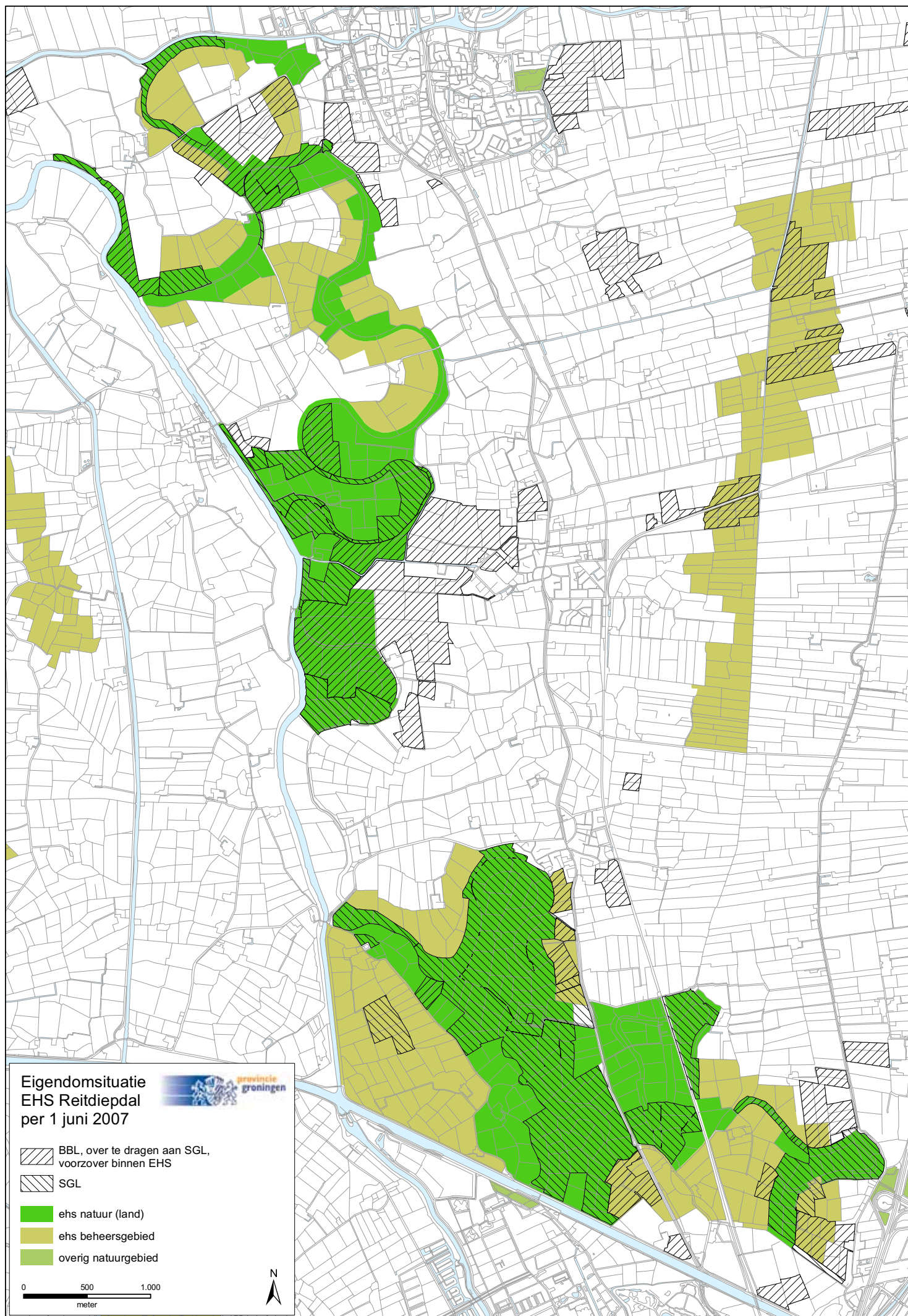

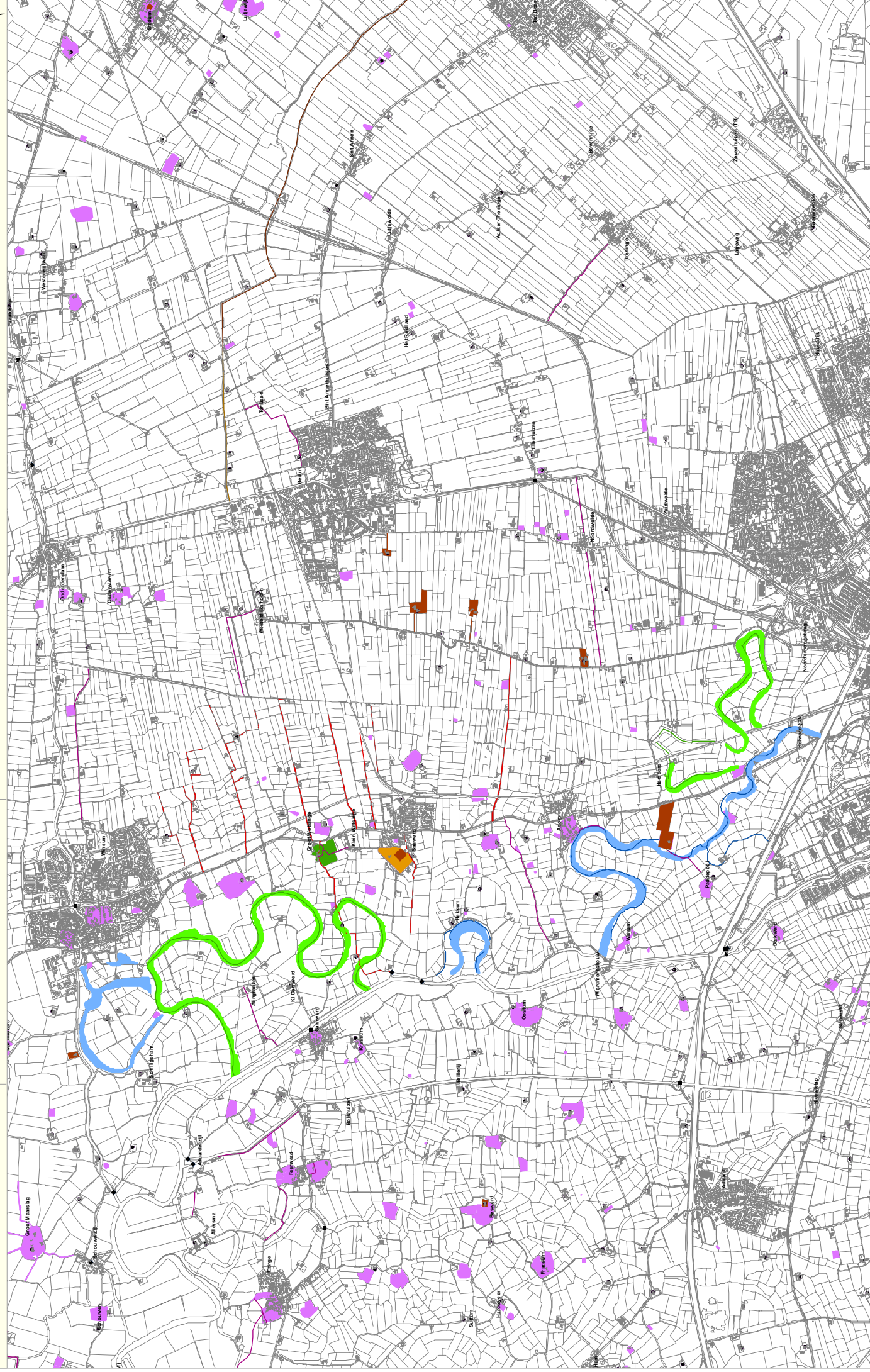
Bijlage 2. Kaart met stand van zaken eigendom SGL en BBL per 1-1-2007 (Provincie Groningen)

Bijlage 3. Themakaart Cultuurhistorie Reitdiepdal/Koningslaagte

Bijlage 4. Themakaart Kanorecreatie Reitdiepdal/Koningslaagte

Bijlage 5. Themakaart Wegen en paden Reitdiepdal/Koningslaagte

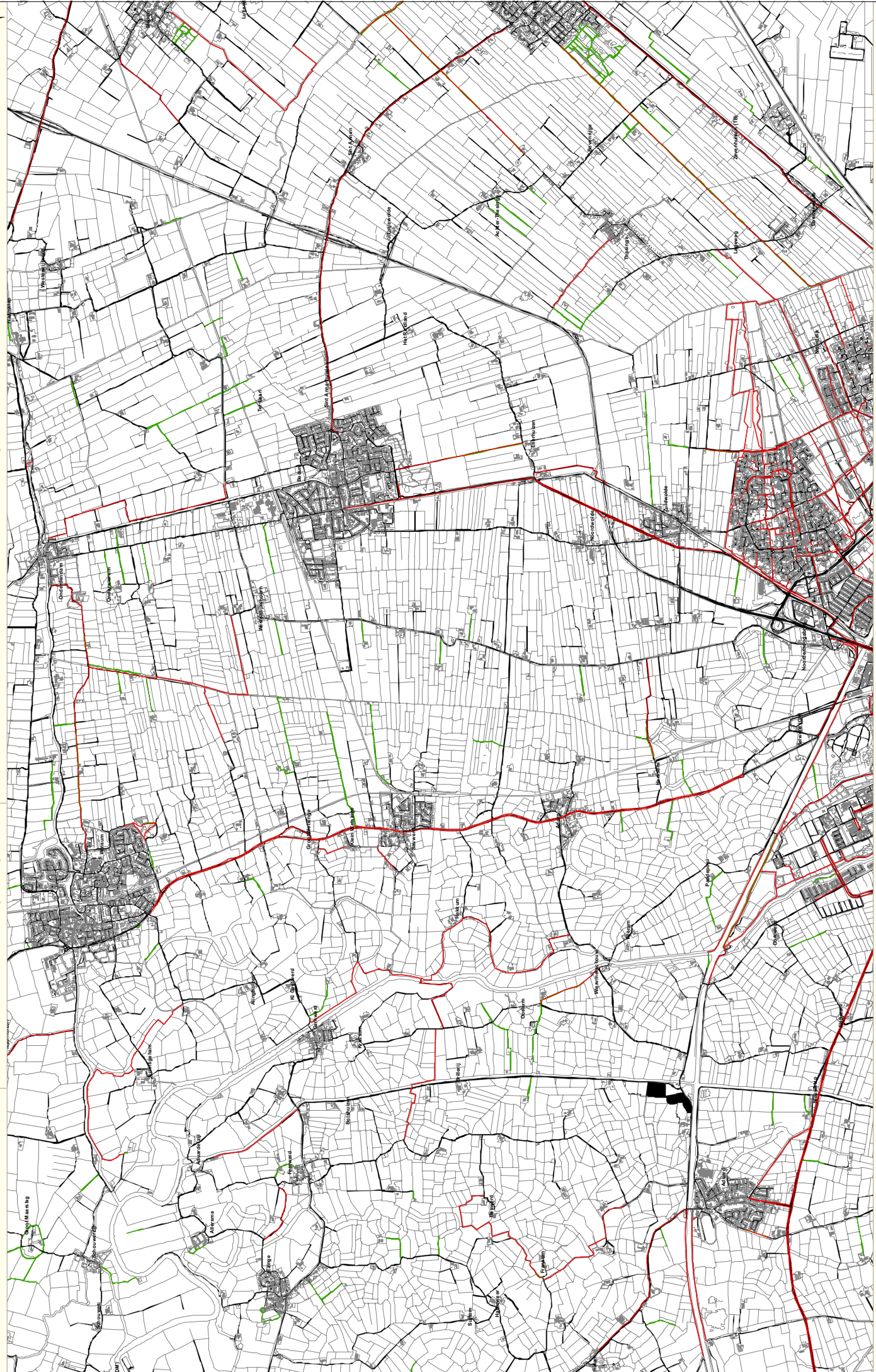

Legenda

— waterweg > 15m breed, geschikt voor kanorecreatie — waterweg < 15m breed, geschikt voor kanorecreatie — niet geschikt en gevaarlijk voor kanorecreatie

0 0.5 1 2 3 kilometer

Legenda

- verharde weg
- onverharde weg
- fietspad

Bijlage 6

Voorstel GS-besluiten t.a.v. instellen Gebiedscommissie Reitdiepdal

Voorstel besluiten Gedeputeerde Staten:

I. Tot instelling van de Gebiedscommissie Reitdiepdal.**II. Tot vaststelling van het navolgende Reglement op de samenstelling, taak en werkwijze van de Gebiedscommissie Reitdiepdal:****Artikel 1 Taak**

1. De Gebiedscommissie heeft tot taak om uitvoering te geven aan de opdracht, zoals omschreven in paragraaf 3.1 van de startnotitie 'Inrichtingsplan Reitdiepdal'.
2. De Gebiedscommissie kan advies uitbrengen over de wenselijkheid van wijziging van de startnotitie.
3. De Gebiedscommissie adviseert op verzoek van Gedeputeerde Staten of de gemeenten Groningen of Winsum dan wel uit eigen beweging.

Artikel 2 Voordracht tot benoeming leden

1. Gedeputeerde Staten wijzen ambtshalve of op verzoek belanghebbende bestuursorganen en rechtspersonen aan tot het uitbrengen van een bindende voordracht voor de benoeming van één of meer leden van de Gebiedscommissie.
2. Over een verzoek tot aanwijzing als bedoeld in het eerste lid horen Gedeputeerde Staten de Gebiedscommissie.

Artikel 3 Benoeming leden

1. Gedeputeerde Staten nodigen de in artikel 2 bedoelde belanghebbende bestuursorganen en rechtspersonen uit tot inzending van hun voordracht.
2. Gedeputeerde Staten benoemen de leden van de Gebiedscommissie en maken hun besluit tot benoeming bekend aan de benoemde leden en aan in het eerste lid bedoelde bestuursorganen en rechtspersonen.

Artikel 4 Einde lidmaatschap

Het lidmaatschap van de Gebiedscommissie eindigt door:

- a. de benoeming van een nieuw lid op voordracht van het bestuursorgaan of de rechtspersoon op wiens voordracht het lid was benoemd;
- b. het verlenen van ontslag door Gedeputeerde Staten op verzoek van het lid dan wel ambtshalve;
- c. overlijden;
- d. de opheffing van de Gebiedscommissie.

Artikel 5 Schorsing

1. Gedeputeerde Staten kunnen een lid van de Gebiedscommissie schorsen vooruitlopende op de beëindiging van het lidmaatschap.

2. De periode van schorsing is maximaal zes maanden. Gedeputeerde Staten kunnen tijdens deze periode de schorsing opheffen. Na afloop van de periode is de schorsing van rechtswege opgeheven.

Artikel 6 Voorzitter en plaatsvervangend voorzitter

1. Gedeputeerde Staten benoemen uit de leden de voorzitter en de plaatsvervangende voorzitter van de Gebiedscommissie, de Gebiedscommissie gehoord.
2. Gedeputeerde Staten maken hun besluit tot benoeming van de voorzitter of van de plaatsvervangende voorzitter bekend aan de in artikel 2, eerste lid, bedoelde bestuursorganen en rechtspersonen.

Artikel 7 Subcommissie

Gedeputeerde Staten kunnen al dan niet op verzoek van de Gebiedscommissie een subcommissie instellen.

Artikel 8 Vergoeding leden Gebiedscommissie

De op grond van de op grond van artikel 94, eerste lid, van de Provinciewet vastgestelde verordening is van toepassing met betrekking tot de leden van de Gebiedscommissie.

Artikel 9 Secretaris

1. Gedeputeerde Staten benoemen, de Gebiedscommissie gehoord, de secretaris van de Gebiedscommissie.
2. De secretaris neemt deel aan de werkzaamheden van de Gebiedscommissie, zorgt voor de uitvoering van de besluiten van de Gebiedscommissie en draagt onder instructie van Gedeputeerde Staten zorg voor de opname van de bescheiden van de Gebiedscommissie in het provinciale archief.
3. De secretaris is aan de Gebiedscommissie verantwoording verschuldigd over de uitvoering van zijn taken.

Artikel 10 Vergaderingen

1. De voorzitter van de Gebiedscommissie bepaalt tijdstip en plaats van de te houden vergaderingen.
2. Gedeputeerde Staten en ten minste een derde gedeelte van de leden van de Gebiedscommissie kunnen een verzoek tot het houden van een vergadering indienen bij de voorzitter; deze is verplicht binnen twee weken het tijdstip en de plaats voor de vergadering vast te stellen en Gedeputeerde Staten en de leden daarvan op de hoogte te stellen. De vergadering wordt binnen vier weken na de indiening van het verzoek gehouden.
3. De voorzitter stelt de agenda voor de vergadering vast.

Artikel 11 Voorbereiding vergadering

1. De secretaris zendt ten minste tien dagen voor de dag der vergadering de agenda en de daarbij behorende stukken aan de leden, aan de subcommissie, en aan Gedeputeerde Staten.
2. De secretaris zorgt voor de openbare bekendmaking van plaats en tijdstip van de vergadering alsmede van de agendapunten. In de bekendmaking wordt vermeld op welke plaats de bij de agenda behorende stukken voor een ieder ter inzage zijn. Van een bekendmaking in de zin van dit lid is ook sprake, wanneer deze geschiedt door plaatsing op een website.
3. In spoedeisende gevallen kan een kortere termijn dan de tien dagen bedoeld in het eerste lid, worden aangehouden.

Artikel 12 Geheimhouding

1. De voorzitter kan aan de leden en de subcommissie ten aanzien van aan hun overgelegde documenten geheimhouding opleggen.
2. De verplichting tot geheimhouding vervalt, indien de Gebiedscommissie de geheimhouding in haar eerst volgende vergadering niet bekrachtigt.
3. De voorzitter meldt aan Gedeputeerde Staten zijn besluit tot opleggen van geheimhouding onder medezending van de documenten met betrekking waartoe die verplichting geldt. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om de geheimhouding op te heffen.

Artikel 13 Quorum

De Gebiedscommissie kan niet vergaderen, indien minder dan de helft van de leden aanwezig is.

Artikel 14 Openbaarheid vergaderingen

1. De vergaderingen van de Gebiedscommissie zijn openbaar.
2. Indien een lid of de secretaris daarom met betrekking tot afzonderlijke agendapunten verzoekt, wordt de vergadering besloten.
3. Na de sluiting van de openbare vergadering als bedoeld in het eerste lid besluit de Gebiedscommissie of de bespreking van de betreffende agendapunten in de besloten vergadering dan wel in de openbare vergadering zal geschieden.

Artikel 15 Werkwijze ter vergadering/stemming

1. De voorzitter stelt ter vergadering de agendapunten afzonderlijk aan de orde en opent de beraadslagingen. Na afloop van de beraadslagingen besluit de Gebiedscommissie.
2. Een lid neemt niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken.
3. De voorzitter kan bepalen dat de stemming schriftelijk wordt gehouden.
4. De besluiten in de Gebiedscommissie worden in beginsel unaniem genomen. Wanneer blijkt dat een besluit niet anoniem genomen kan worden, wordt het punt opnieuw geagendeerd voor de volgende Gebiedscommissie-bijeenkomst. De voorzitter kan

tussentijds het initiatief nemen om een oplossing te zoeken voor het verschil van mening.

5. De Gebiedscommissie kan voor haar vergaderingen een reglement van orde vaststellen.

Artikel 16 Verslag

1. De secretaris stelt het ontwerpverslag van de vergadering op. Hij maakt een afzonderlijk ontwerpverslag van een besloten vergadering.
2. De Gebiedscommissie stelt het verslag in haar eerstvolgende vergadering vast met dien verstande dat het verslag van een besloten vergadering wordt vastgesteld door de voorzitter nadat de leden van de Gebiedscommissie met het ontwerpverslag hebben ingestemd.

Artikel 17 Schema voor werkzaamheden

1. De Gebiedscommissie stelt voor de uitvoering van haar werkzaamheden een schema op waarin de voorgenomen activiteiten en de daarvoor voorziene termijnen worden vermeld.
2. Het in het eerste lid bedoelde schema en de eventuele wijzigingen daarvan worden ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten ingezonden.

Artikel 18 Jaarverslag

1. De Gebiedscommissie brengt per boekjaar een inhoudelijk en financieel verslag uit aan Gedeputeerde Staten. Daarin wordt in ieder geval melding gemaakt van de verrichte activiteiten, de bereikte resultaten en de gedane uitgaven.
2. Het in het vorige lid bedoelde verslag wordt binnen drie maanden na afloop van het boekjaar aan Gedeputeerde Staten ingezonden.

Artikel 19 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: reglement Gebiedscommissie Reitdiepdal.

II. Gelet op artikel 2 van het Reglement Gebiedscommissie Reitdiepdal aan te wijzen als **belanghebbende bestuursorganen en rechtspersonen:**

- gedeputeerde staten van de provincie Groningen;
- burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum;
- burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen;
- het dagelijks bestuur van het waterschap Noorderzijlvest te Groningen;
- Nader te bepalen vertegenwoordiging van bewoners
- de vereniging Land- en Tuinbouworganisatie Noord te Drachten
- de vereniging voor duurzame landbouw Stad en Ommeland
- de stichting Het Groninger Landschap
- nader te bepalen belangenvertegenwoordiger voor Landschap, cultuurhistorie en recreatie

- IVa** Gelet op de artikelen 2 van het Reglement Gebiedscommissie Reitdiepdal tot benoeming van de navolgende personen tot lid van de Gebiedscommissie:
- PM
- IVb** Gelet op artikel 6 van het Reglement Gebiedscommissie Reitdiepdal tot benoeming van de navolgende personen tot respectievelijk voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van de Gebiedscommissie:
- PM
- IVc** Gelet op artikel 9 van het Reglement Gebiedscommissie Reitdiepdal tot benoeming van de navolgende persoon tot **secretaris** van de **Gebiedscommissie**:
- PM
- Va** Tot instelling van de subcommissie (genaamd Begeleidingscommissie) Reitdiepdal.
- Vb** Tot vaststelling van het navolgende Reglement op de samenstelling, taak en werkwijze van de Begeleidingscommissie Reitdiepdal:

Artikel 1 Taak

De begeleidingscommissie bereidt de vergaderingen van de Gebiedscommissie voor, adviseert de Gebiedscommissie en voert op verzoek van de Gebiedscommissie werkzaamheden uit.

Artikel 2 Samenstelling en benoeming leden

1. De Begeleidingscommissie heeft qua vertegenwoordigde organisaties dezelfde samenstelling als de Gebiedscommissie.
2. Gedeputeerde Staten benoemen op voordracht van de belanghebbende bestuursorganen en rechtspersonen één of meer leden van de Begeleidingscommissie.

Artikel 3 Werkwijze

De artikelen 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11 eerste lid, 11 derde lid, 12, 13, 15 eerste lid, 15 tweede lid, 15 vijfde lid, en 16 van het Reglement Gebiedscommissie Reitdiepdal zijn van overeenkomstige toepassing op de Begeleidingscommissie; daar waar Gebiedscommissie staat moet Begeleidingscommissie gelezen worden.

Artikel 4 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement Begeleidingscommissie Reitdiepdal.

- Vc** Gelet op artikel 7 van het Reglement Gebiedscommissie Reitdiepdal, tot benoeming van de navolgende personen tot **lid van de Begeleidingscommissie**:
- PM
- Vd** Gelet op artikel 3 van het Reglement Begeleidingscommissie Reitdiepdal, tot benoeming van de navolgende personen tot respectievelijk **voorzitter en plaatsvervangend voorzitter** van de **subcommissie (Begeleidingscommissie)**:

- PM

Ve Gelet op artikel 3 van het Reglement Begeleidingscommissie Reitdiepdal, tot benoeming van de navolgende persoon **tot secretaris** van de **Begeleidingscommissie**:
- PM

VI. Dit besluit treedt in werking na bekendmaking op....